

F7514 Exoplanety

2-Sluneční soustava, planetární soustavy, jejich vznik a vývoj

Marek Skarka

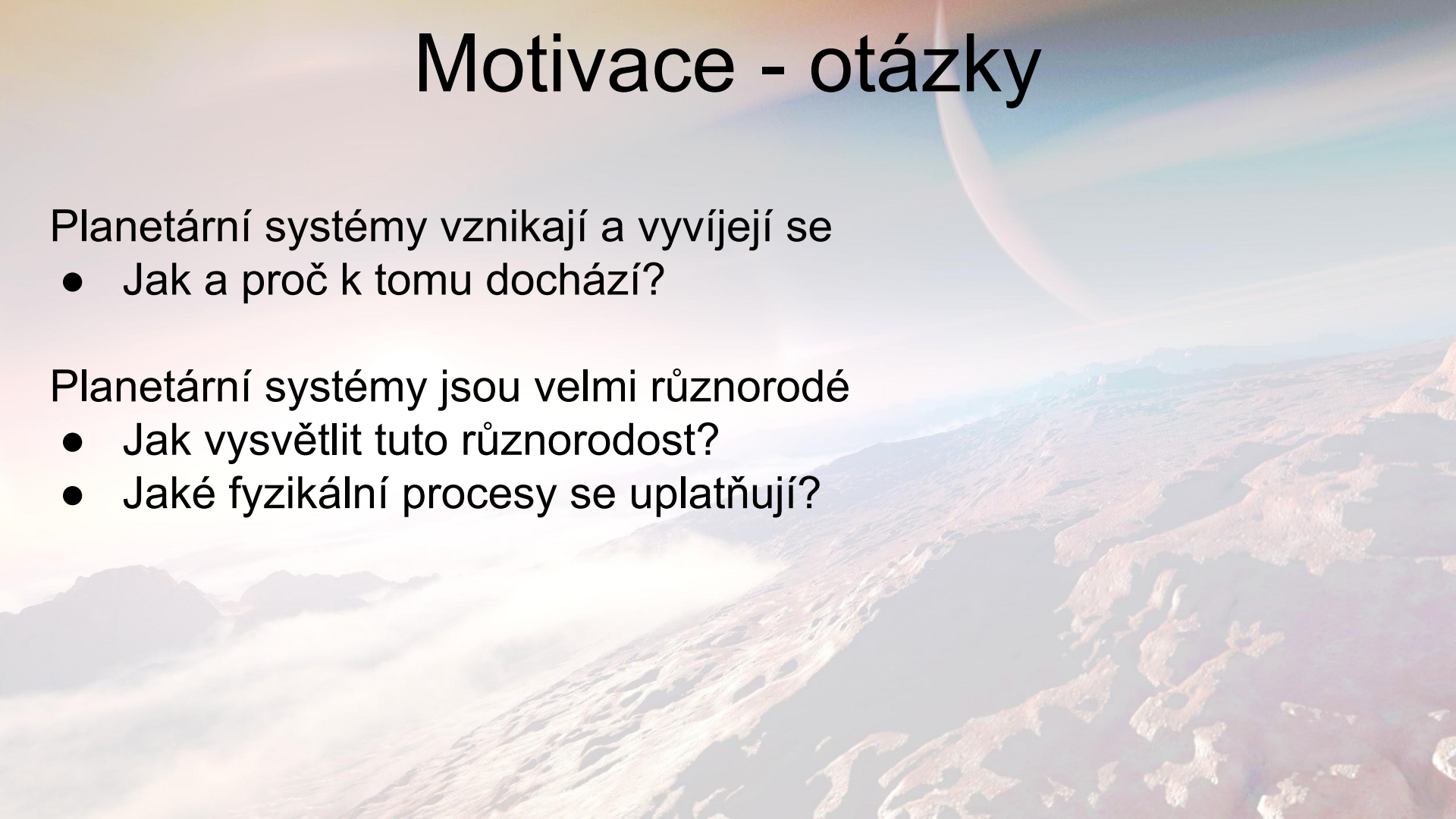
Motivace - otázky

Planetární systémy vznikají a vyvíjejí se

- Jak a proč k tomu dochází?

Planetární systémy jsou velmi různorodé

- Jak vysvětlit tuto různorodost?
- Jaké fyzikální procesy se uplatňují?

Motivace - otázky

Planetární systémy vznikají a vyvíjejí se

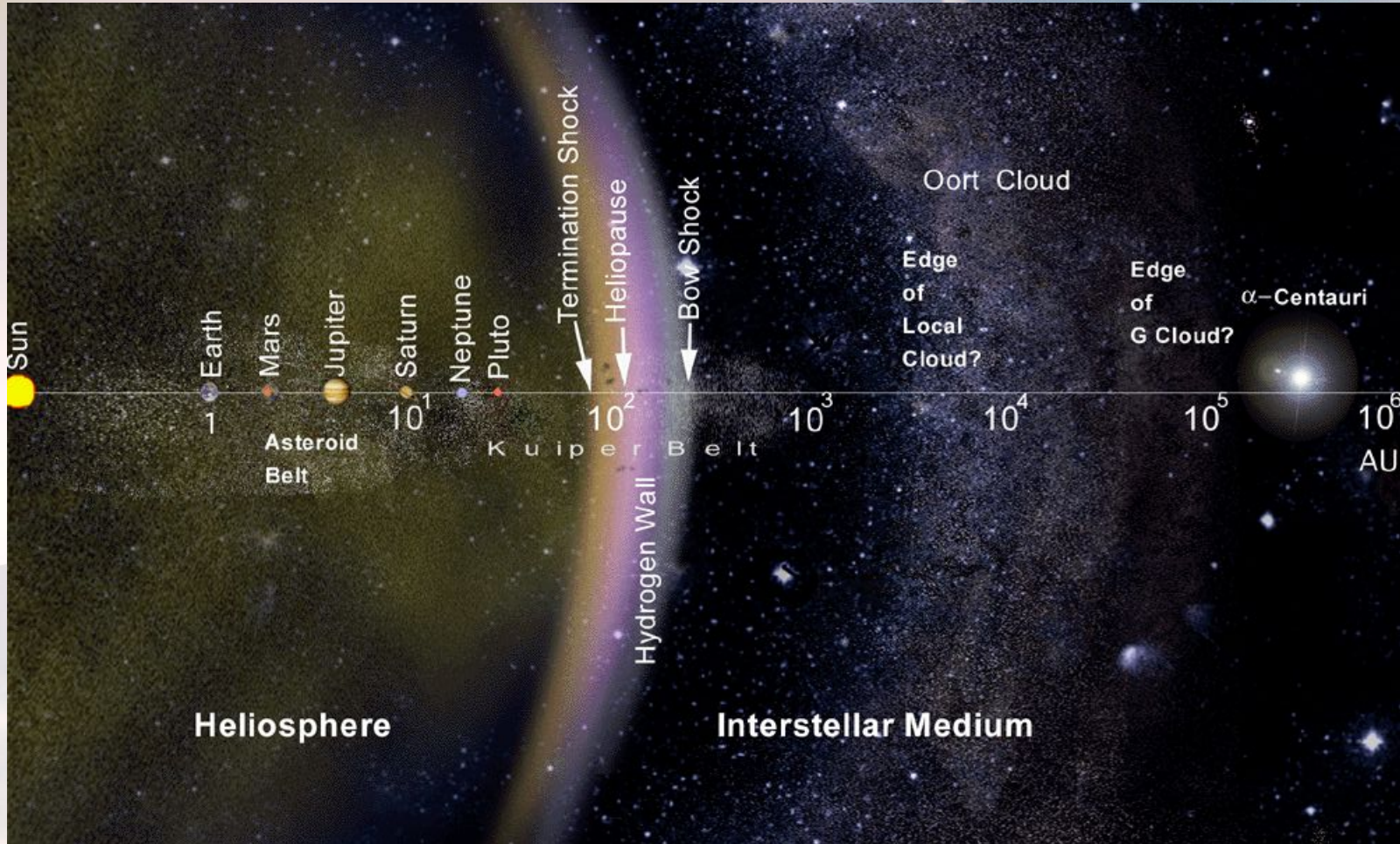
- Jak a proč k tomu dochází?

Planetární systémy jsou velmi různorodé

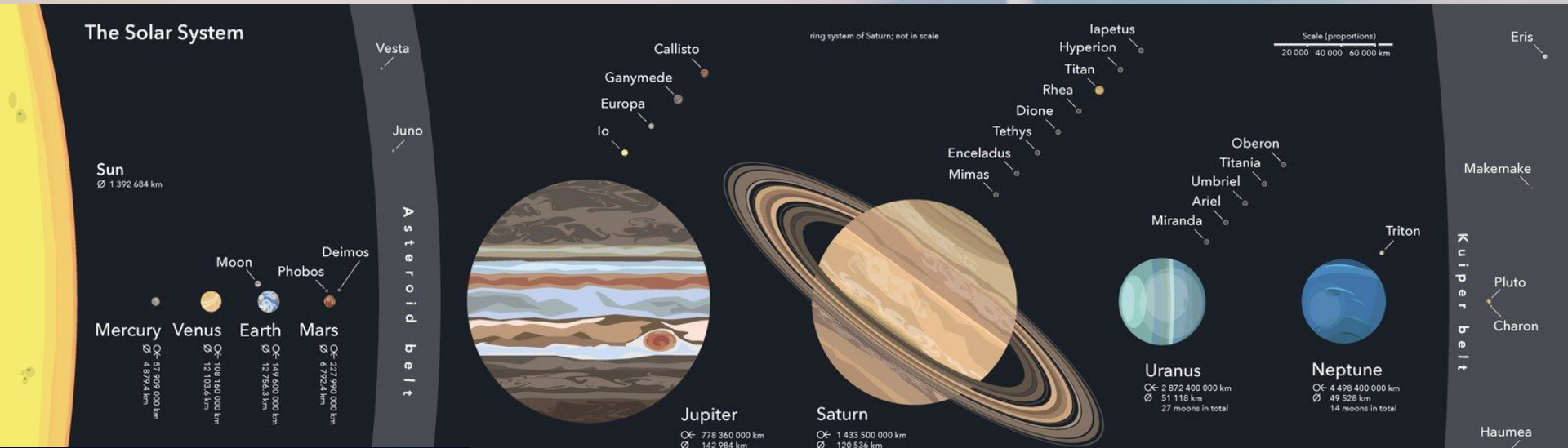
- Jak vysvětlit tuto různorodost?
- Jaké fyzikální procesy se uplatňují?

Neexistuje univerzální teorie, která by dokázala předpovědět jak bude systém vypadat pro dané parametry protohvězdného oblaku

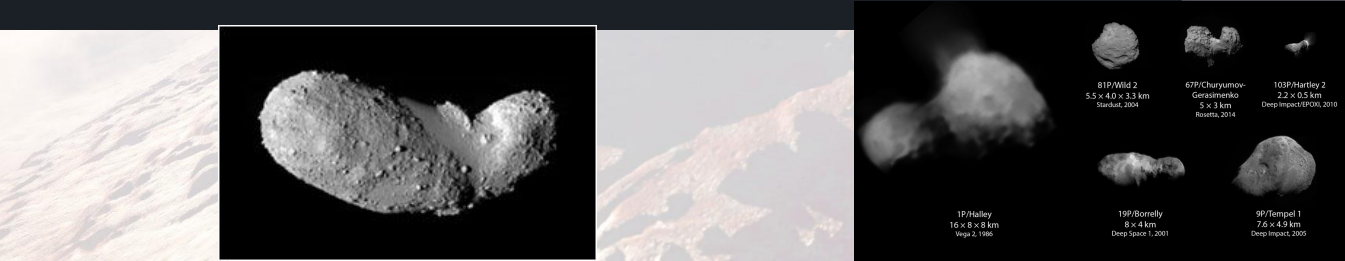
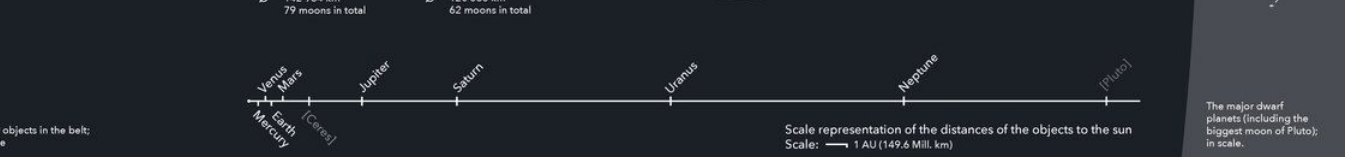
Sluneční soustava

Sluneční soustava

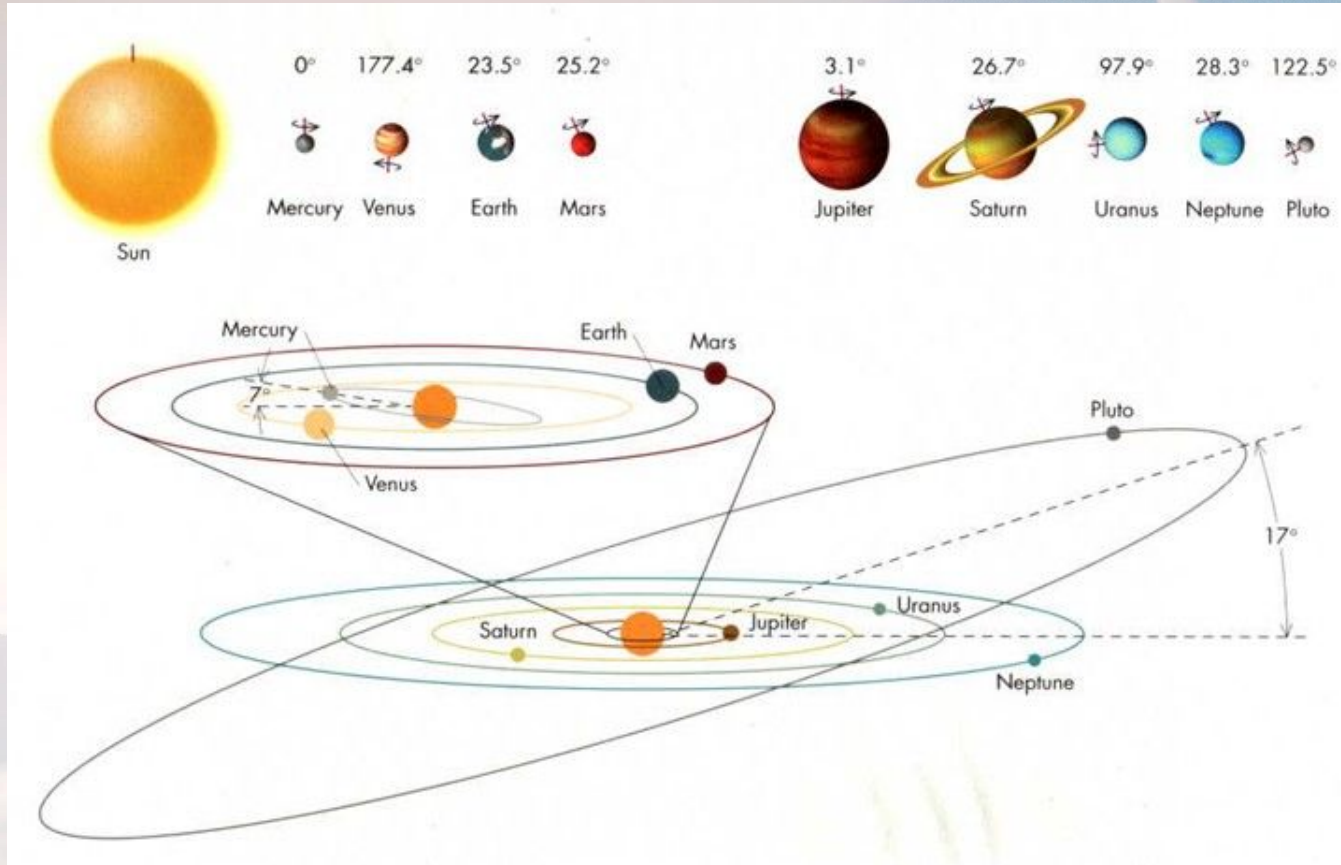

Largest known trans-Neptunian objects (TNOs)

The major dwarf planets (including the biggest moon of Pluto); in scale.

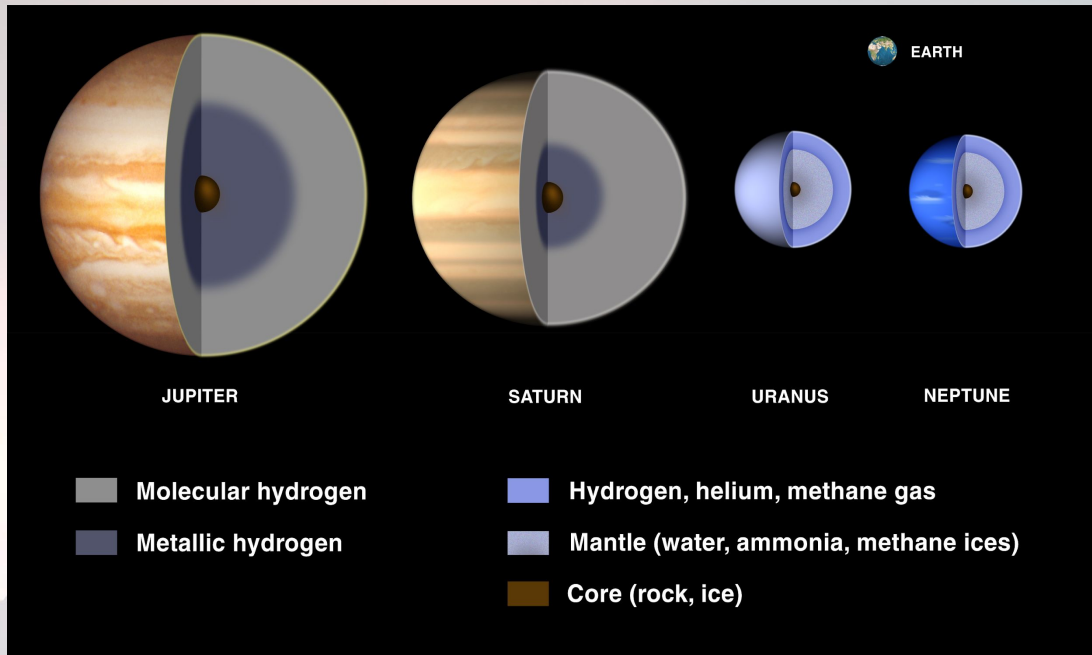
Sluneční soustava

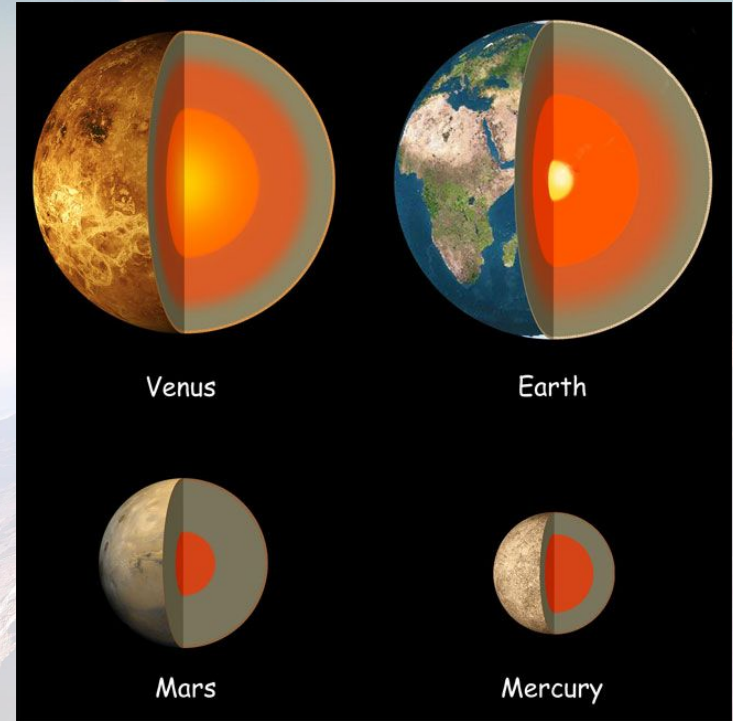
Planety obíhají zhruba v jedné rovině a ve stejném smyslu

Planety nemají osy rotace kolmé k rovině oběhu!

Sluneční soustava

Kamenné jádro velikosti terestrických planet
+ obal z lehčích sloučenin a plynů

Jádro z prvků skupiny železa
+ obal z těžších sloučenin

Sluneční soustava

objekt	r [au]	poloměr [R _Z]	hmotnost [M _Z]	P [rok]	hustota [kg/m ³]	excentricita	inklinace [°]	měsíce
Merkur	0.4	0.4	0.06	0.24	5.4	0.205	7.01	0
Venuše	0.7	0.9	0.82	0.62	5.2	0.007	3.39	0
Země	1.0	1.0	1.0	1.0	5.5	0.016	0	1
Mars	1.5	0.5	0.11	1.88	3.9	0.093	1.85	2
Jupiter	5.2	11.2	317.8	11.9	1.3	0.049	1.3	79
Saturn	9.5	9.3	95.2	29.5	0.7	0.057	2.48	82
Uran	19.2	4.0	14.5	84.0	1.3	0.046	0.77	27
Neptun	30.1	3.9	17.2	164.8	1.8	0.009	1.77	14
Měsíce	-	4x10 ⁻³ -0.4	10 ⁻⁹ -0.025	-	~1-5.5	0-1	0-90	-
trpasličí planety	2.3-100	0.15-0.36	0.00015-0.0028	4.6-560	1.8-2.5	0.076-0.44	10-44	?
planetky	2.3-3.3	4x10 ⁻³ -0.4	10 ⁻¹⁰ -0.00015	-	~1-5.5	0-1	0-180	-
komety	~5-70000	~1x10 ⁻³	~10 ⁻¹²	~10-10 ⁶	~0.3-0.7	0-1	0-180	-

Sluneční soustava

Body	Mass (kg)	Orbital Velocity (km/sec)	Orbital Radius (m)	Period	Orbital Angular Velocity (rad/sec)	Kinetic Energy (kg-m ² /sec ²)	Potential Energy (kg-m ² /sec ²)	Angular Momentum (kg-m ² /sec)
Sun	1.99×10^{30}							
Mercury	3.30×10^{23}	47.4	5.80×10^{10}	88.00 d	8.26×10^{-7}	3.71×10^{32}	-7.57×10^{32}	9.11×10^{38}
Venus	4.87×10^{24}	35.0	1.08×10^{11}	224.70 d	3.24×10^{-7}	2.98×10^{33}	-5.97×10^{33}	1.82×10^{40}
Earth	5.97×10^{24}	29.8	1.49×10^{11}	365.25 d	1.99×10^{-7}	2.65×10^{33}	-5.30×10^{33}	2.64×10^{40}
Mars	6.42×10^{23}	24.1	2.28×10^{11}	687.00 d	1.06×10^{-7}	1.86×10^{32}	-3.74×10^{32}	3.49×10^{39}
Jupiter	1.90×10^{27}	13.1	7.78×10^{11}	11.86 y	1.68×10^{-8}	1.63×10^{35}	-3.24×10^{35}	1.91×10^{43}
Saturn	5.68×10^{26}	9.7	1.43×10^{12}	29.46 y	6.76×10^{-9}	2.67×10^{34}	-5.29×10^{34}	7.78×10^{42}
Uranus	8.68×10^{25}	6.8	2.87×10^{12}	84.02 y	2.37×10^{-9}	2.01×10^{33}	-4.01×10^{33}	1.68×10^{42}
Neptune	1.02×10^{26}	5.4	4.49×10^{12}	164.80 y	1.21×10^{-9}	1.49×10^{33}	-3.02×10^{33}	2.45×10^{42}
Pluto	1.31×10^{22}	4.7	5.87×10^{12}	247.70 y	8.00×10^{-10}	1.45×10^{29}	-2.89×10^{29}	3.60×10^{38}
Totals	1.99×10^{30}					1.993×10^{35}	-3.96×10^{35}	3.10×10^{43}

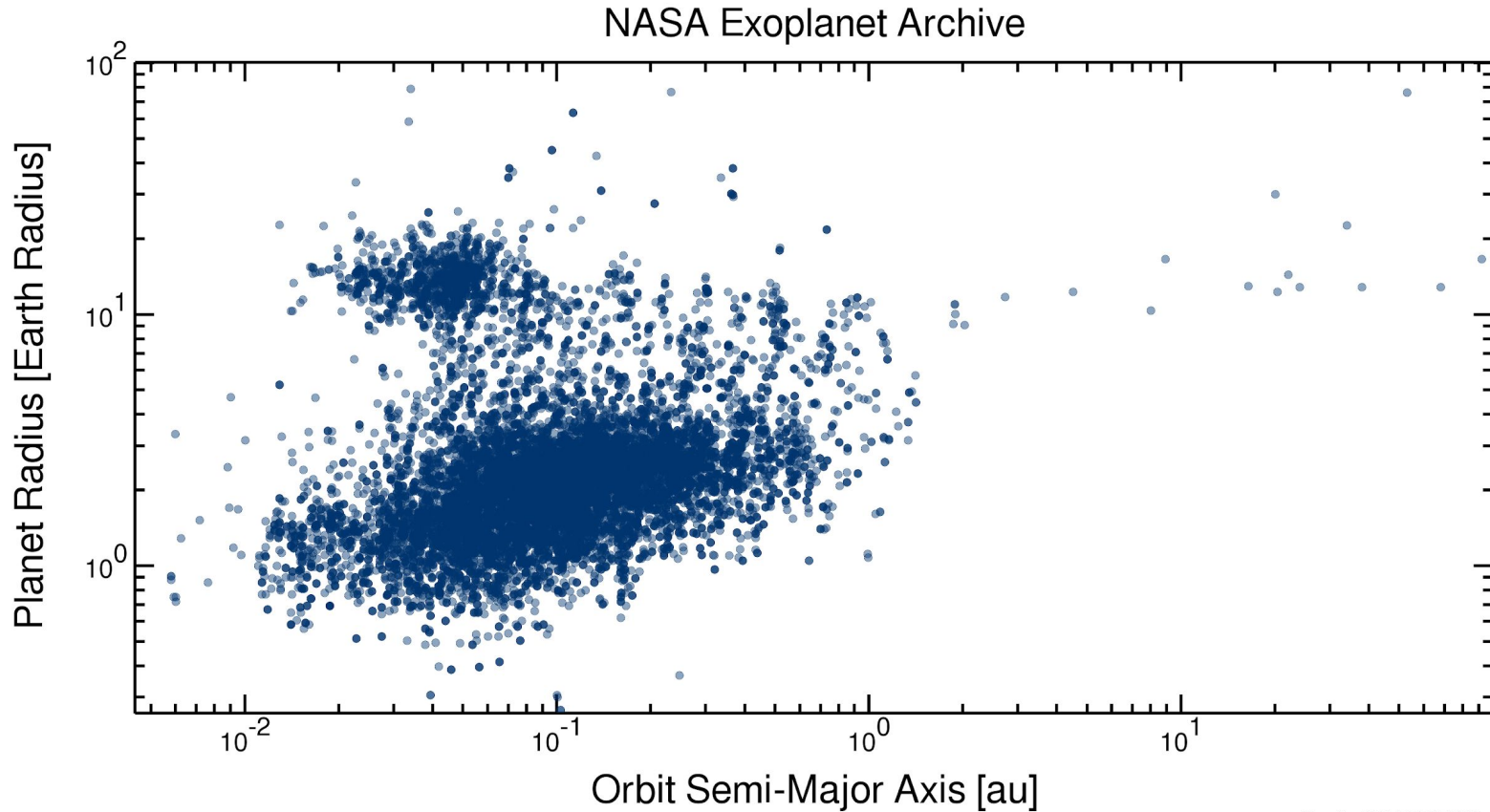
Table 1.0 Energy and Angular Momentum of the Planets

Sluneční soustava

The background of the slide features a high-angle view of a rocky, cratered celestial body, likely the Moon, with a large, prominent crater in the foreground. In the upper right corner, a thin crescent moon is visible against a light blue sky. The overall scene is bathed in a soft, warm light, suggesting a sunrise or sunset.

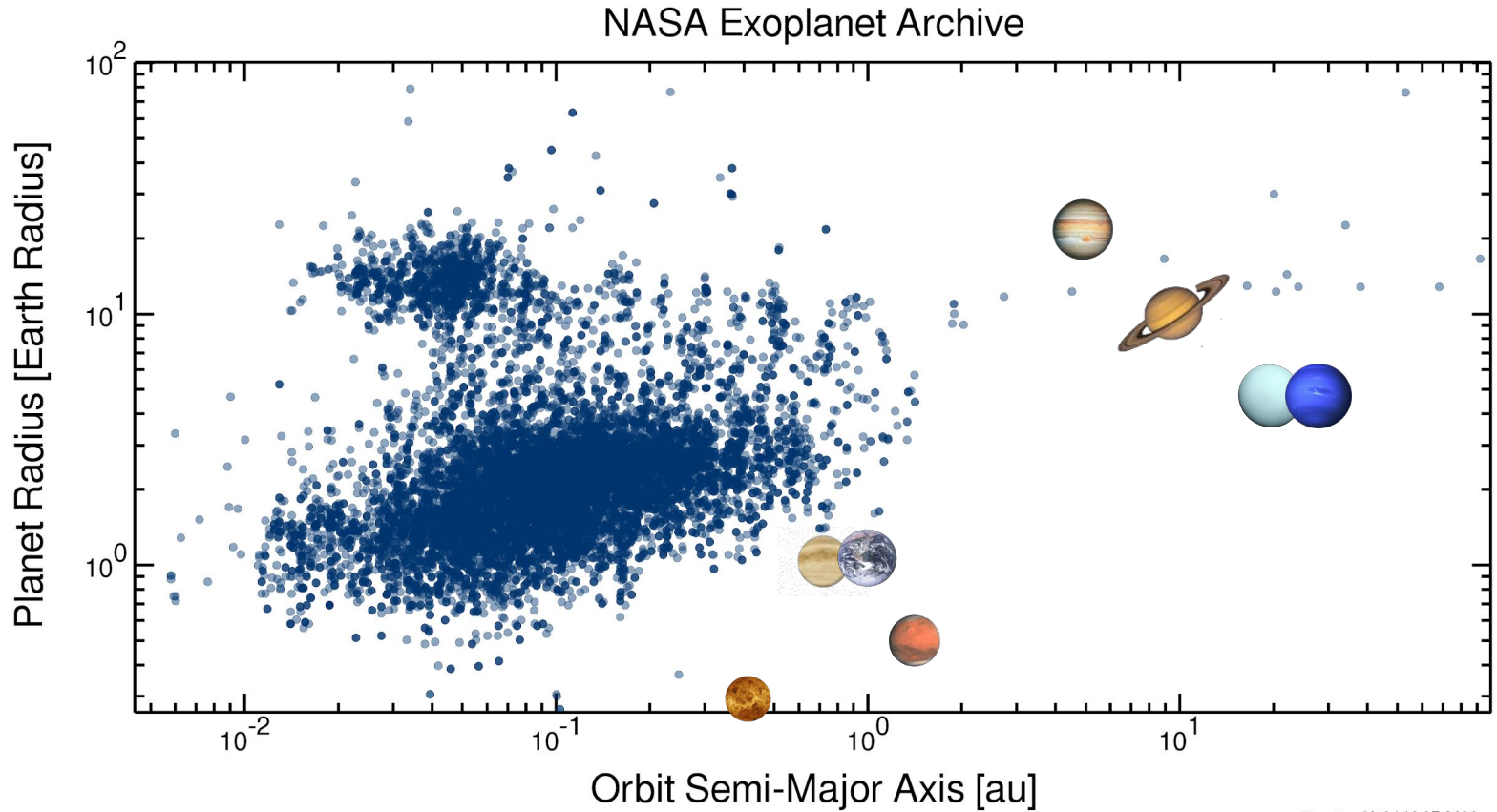
- Proč je uspořádání planet jaké je?
- Proč jsou takové rozdíly mezi planetami?
- Proč je rozdílné jejich chemické složení a stavba?
- Proč jsou dráhy velkých těles téměř kruhové?
- Proč obíhají všechna tělesa zhruba ve stejné rovině a ve stejném směru?
- Proč jsou rotační osy některých planet skloněny vůči rovině oběhu?

Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

Tue Oct 13 04:13:37 2020

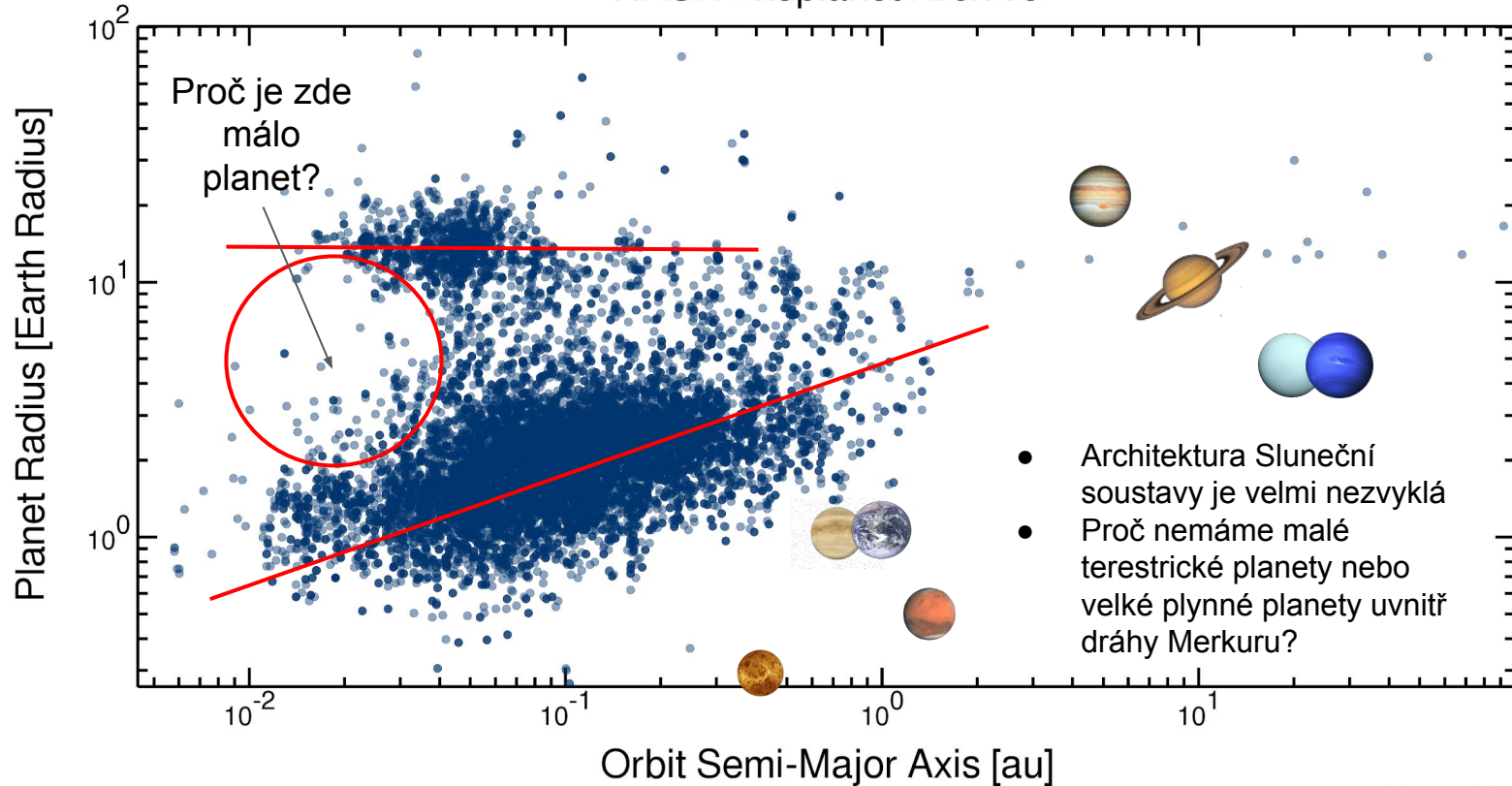
Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

Tue Oct 13 04:13:37 2020

Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

NASA Exoplanet Archive

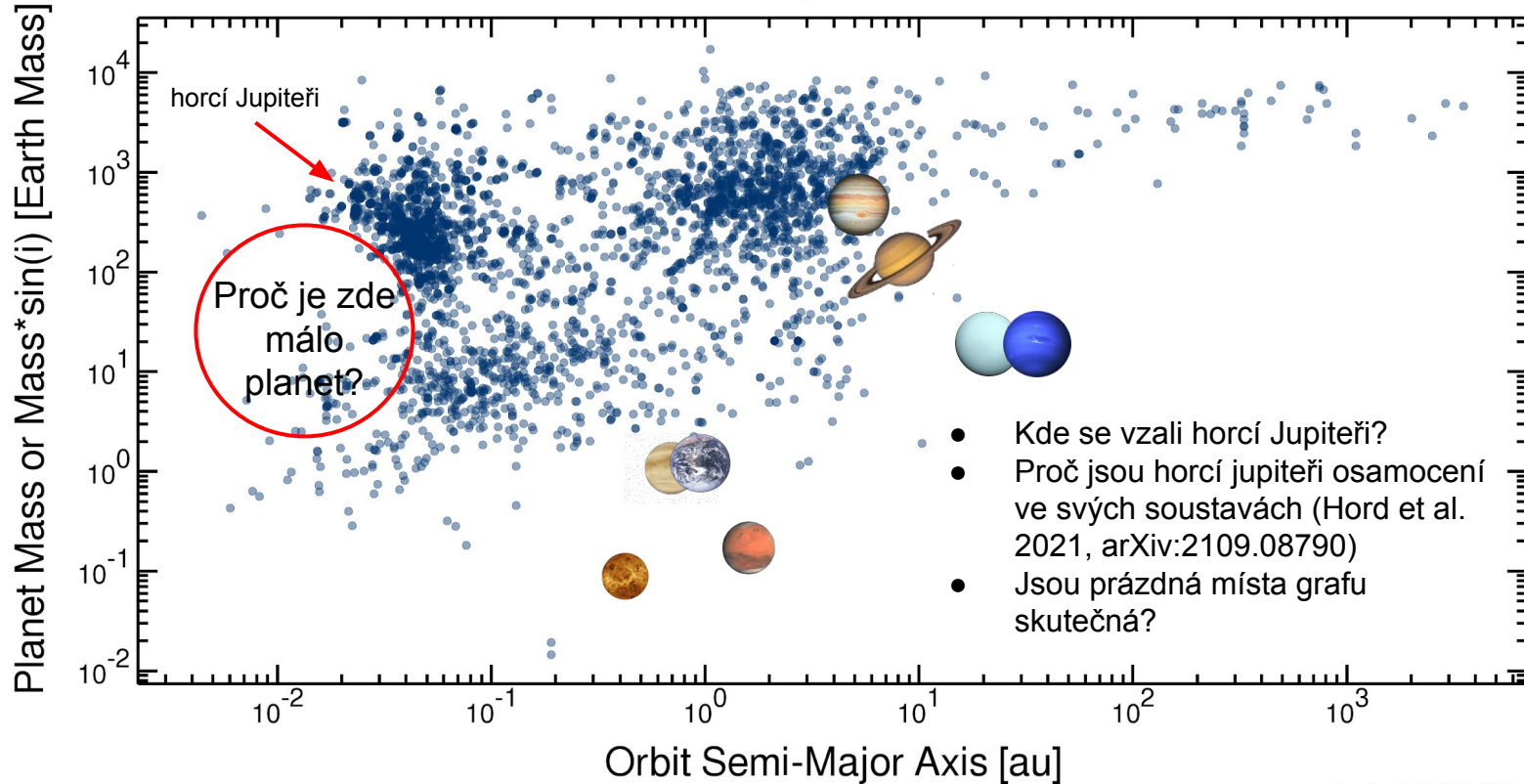

Tue Oct 13 04:13:37 2020

Pozor na pozorovací bias!

Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

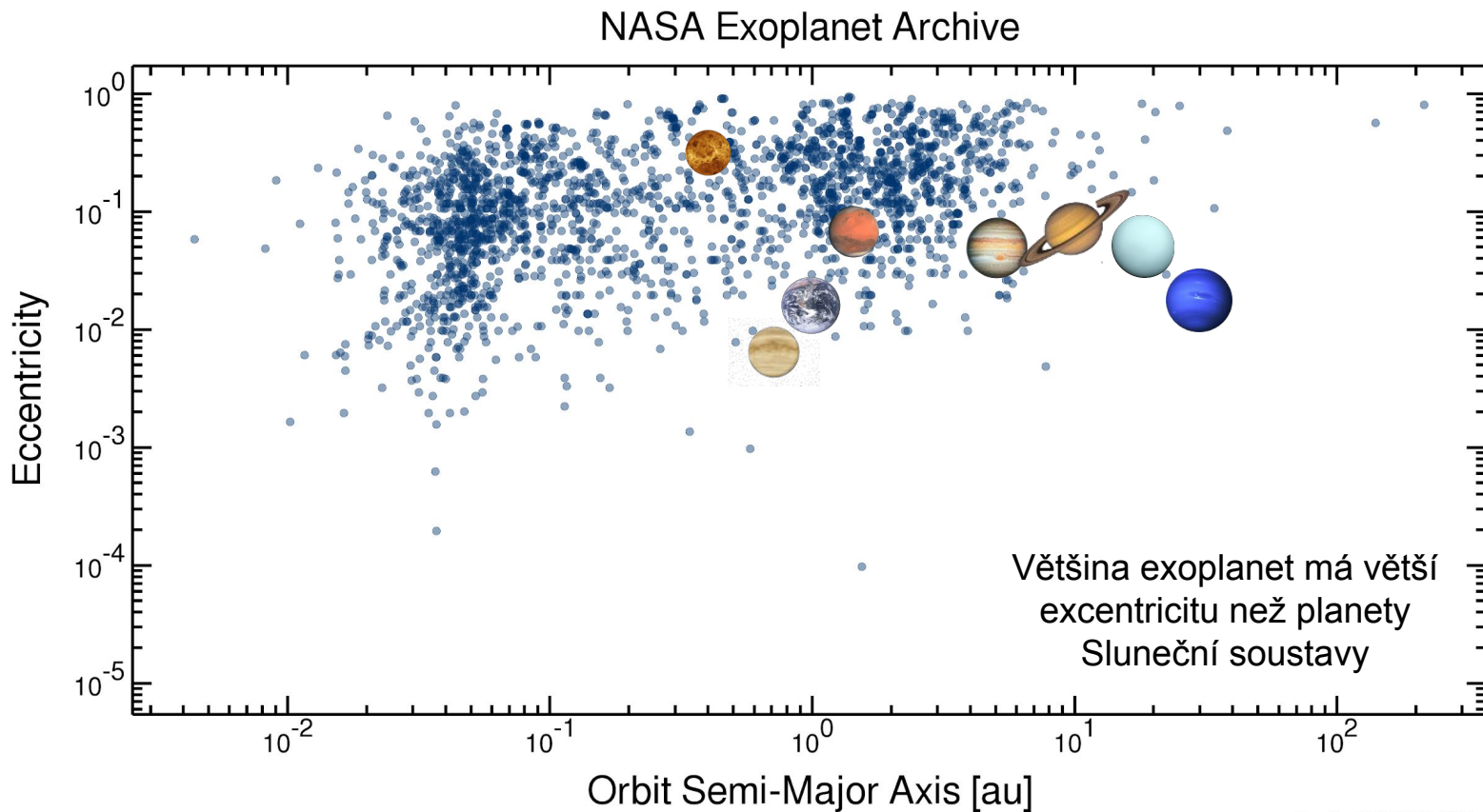
NASA Exoplanet Archive

Tue Oct 13 04:17:07 2020

Pozor na pozorovací bias!

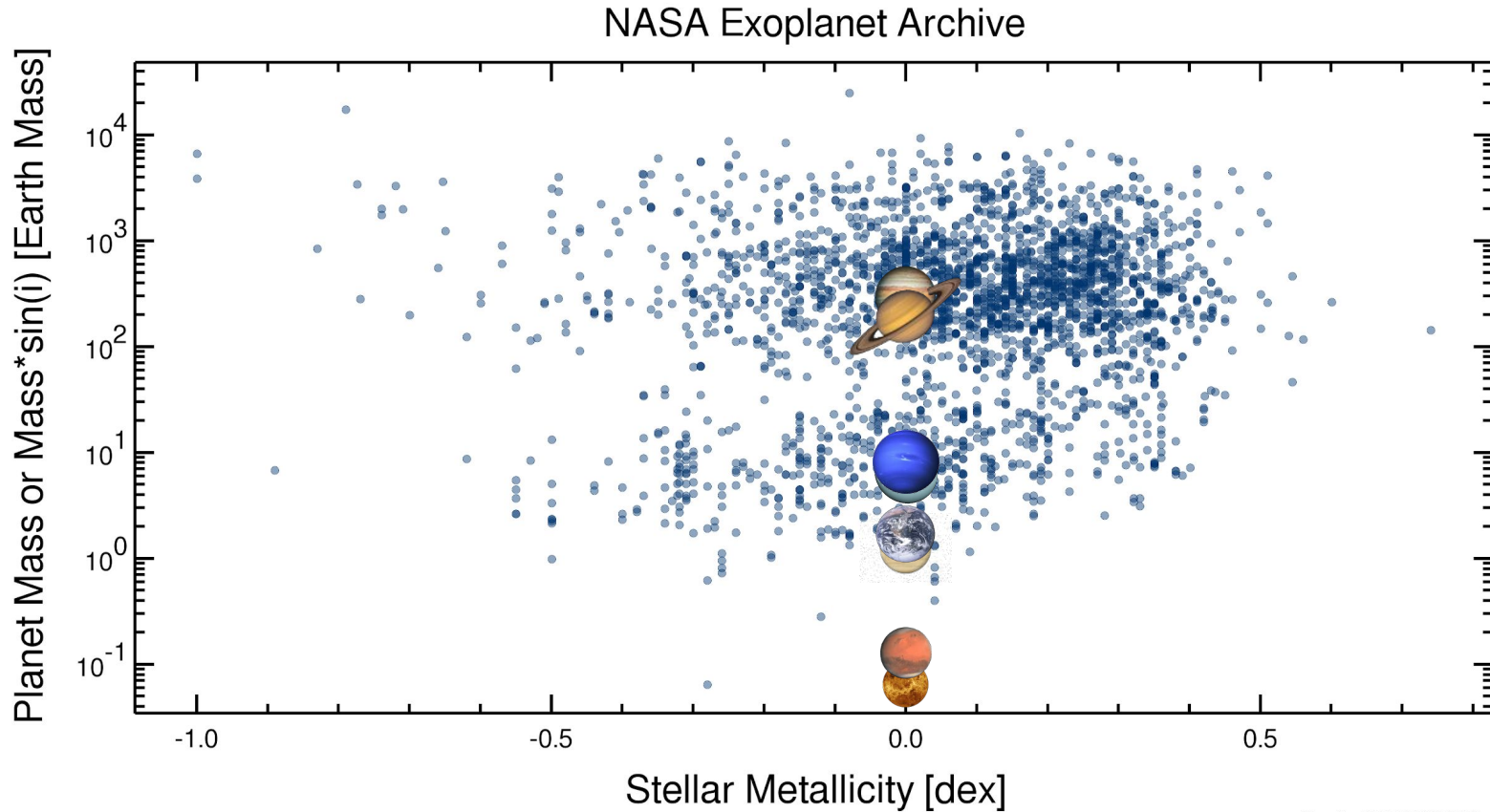
Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

Tue Oct 13 07:36:01 2020

Pozor na pozorovací bias!

Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

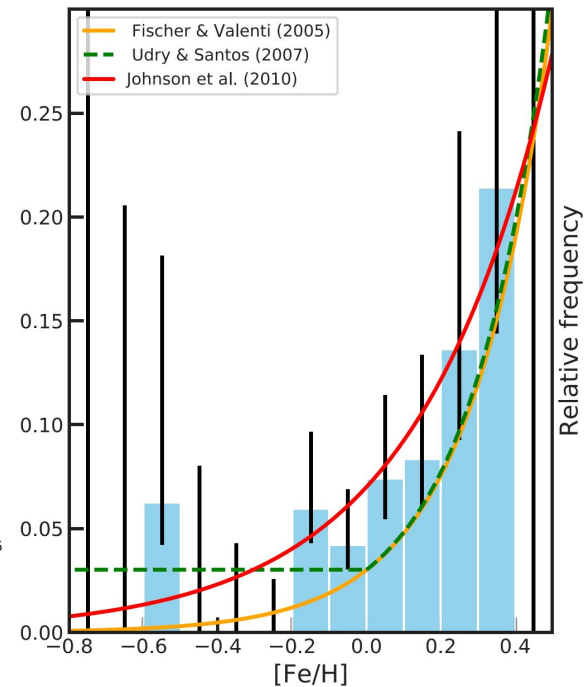
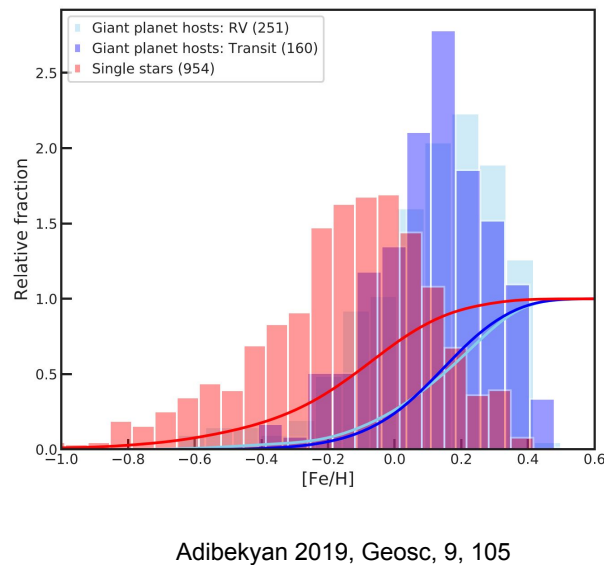
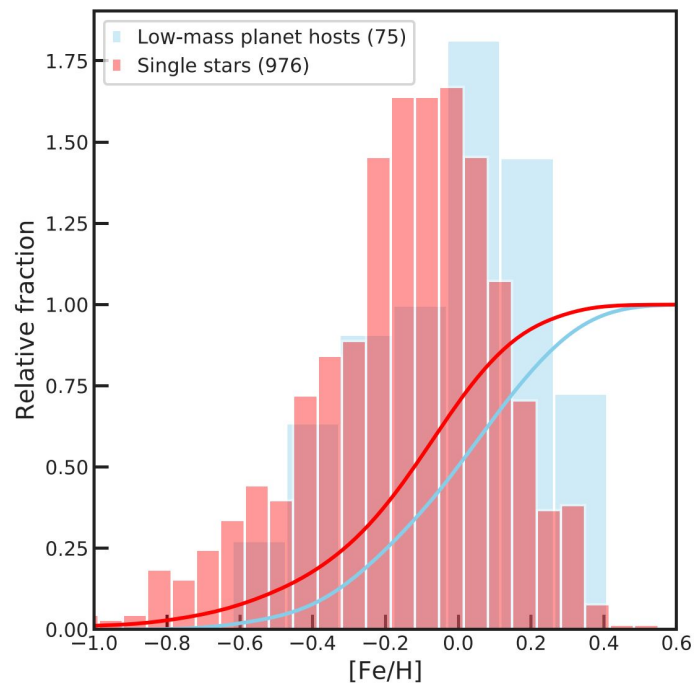

Tue Oct 13 06:35:27 2020

Pozor na pozorovací bias!

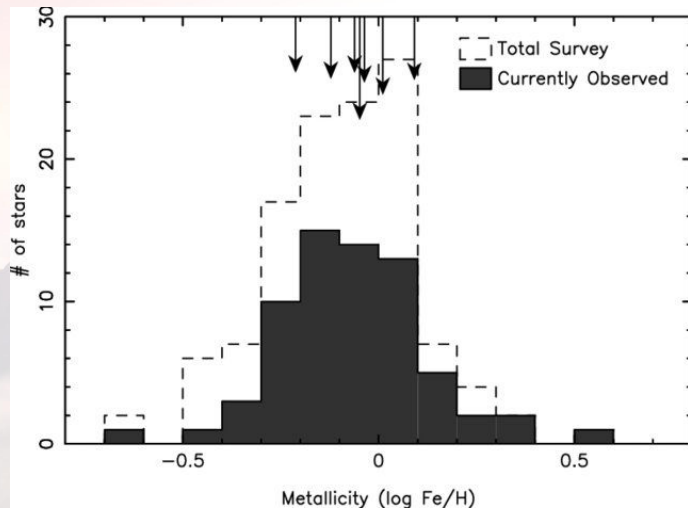
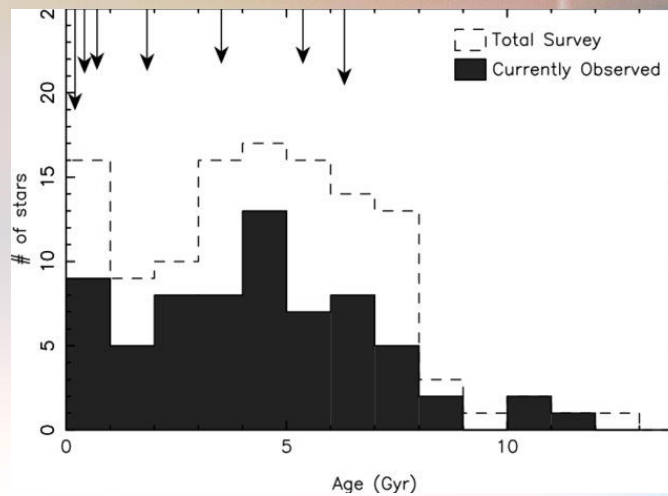
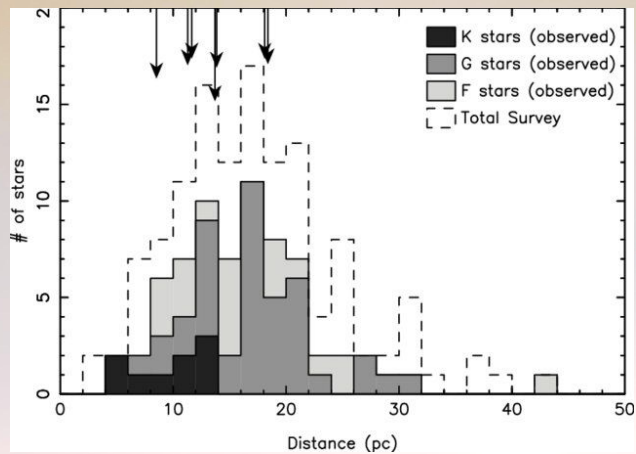

Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

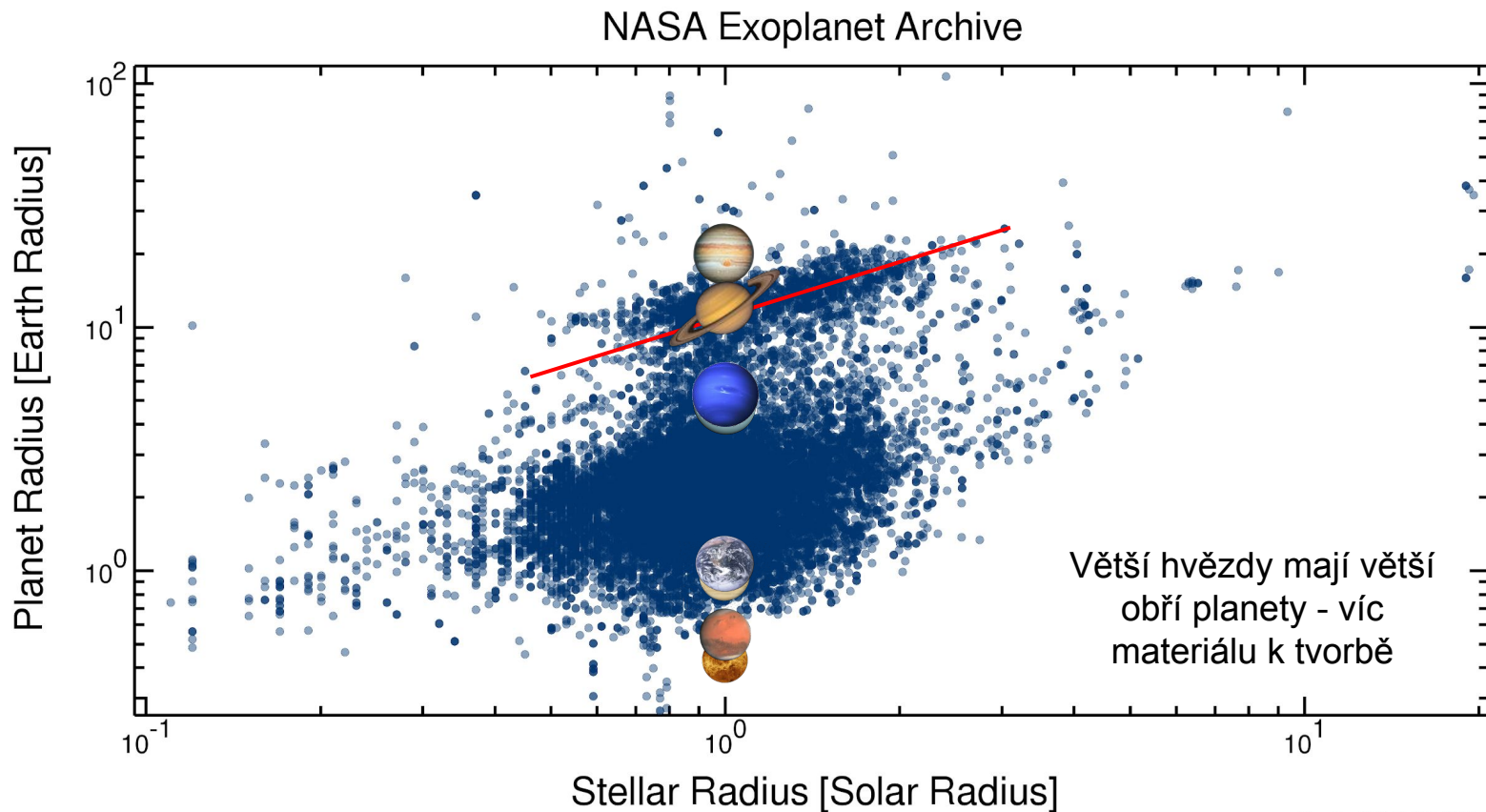
Čím větší metalicita, tím více planet všech typů

$$[\text{Fe}/\text{H}] = \log_{10} \left(\frac{N_{\text{Fe}}}{N_{\text{H}}} \right)_{\text{star}} - \log_{10} \left(\frac{N_{\text{Fe}}}{N_{\text{H}}} \right)_{\text{sun}}$$

Bryden et al. 2006, ApJ, 636, 1098, Frequency of Debris Disks around Solar-Type Stars: First Results from a Spitzer MIPS Survey

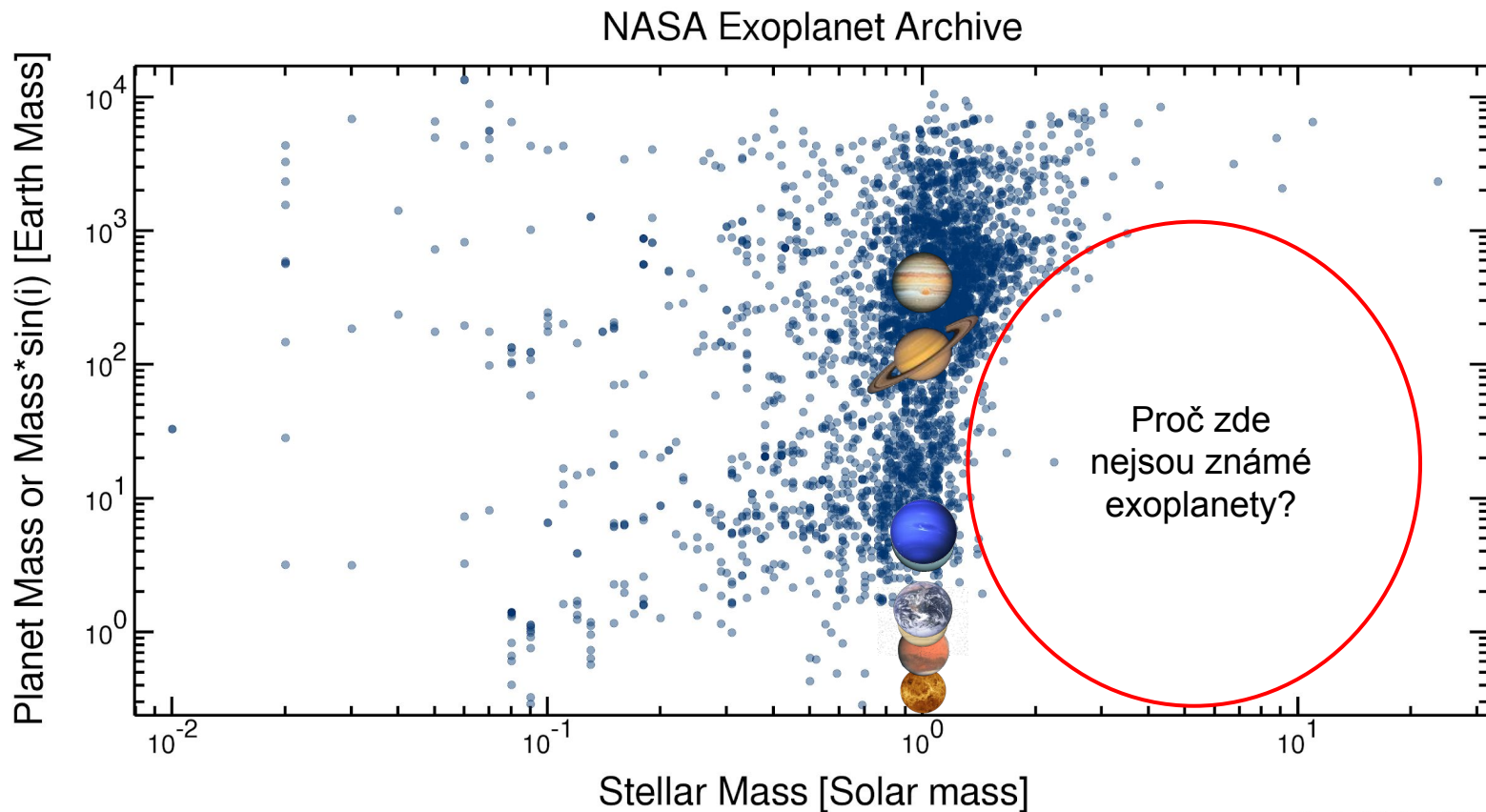
Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

Tue Oct 13 04:34:05 2020

Pozor na pozorovací bias!

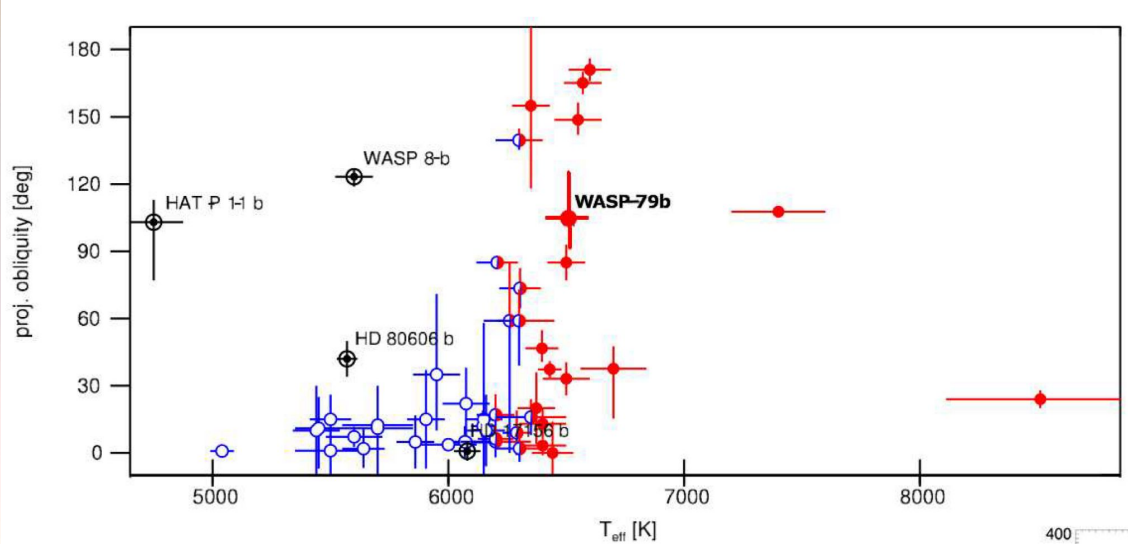
Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

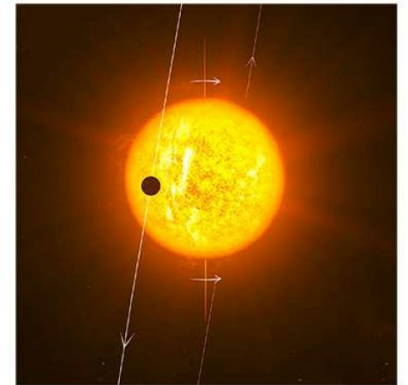
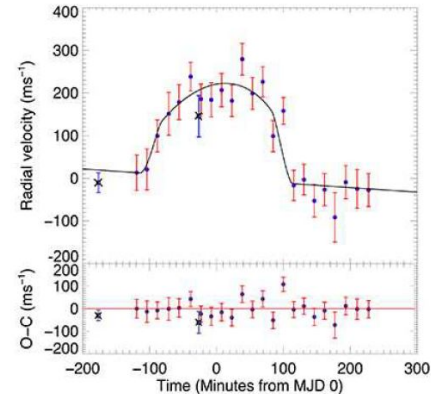
Tue Oct 13 04:32:30 2020

Pozor na pozorovací bias!

Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

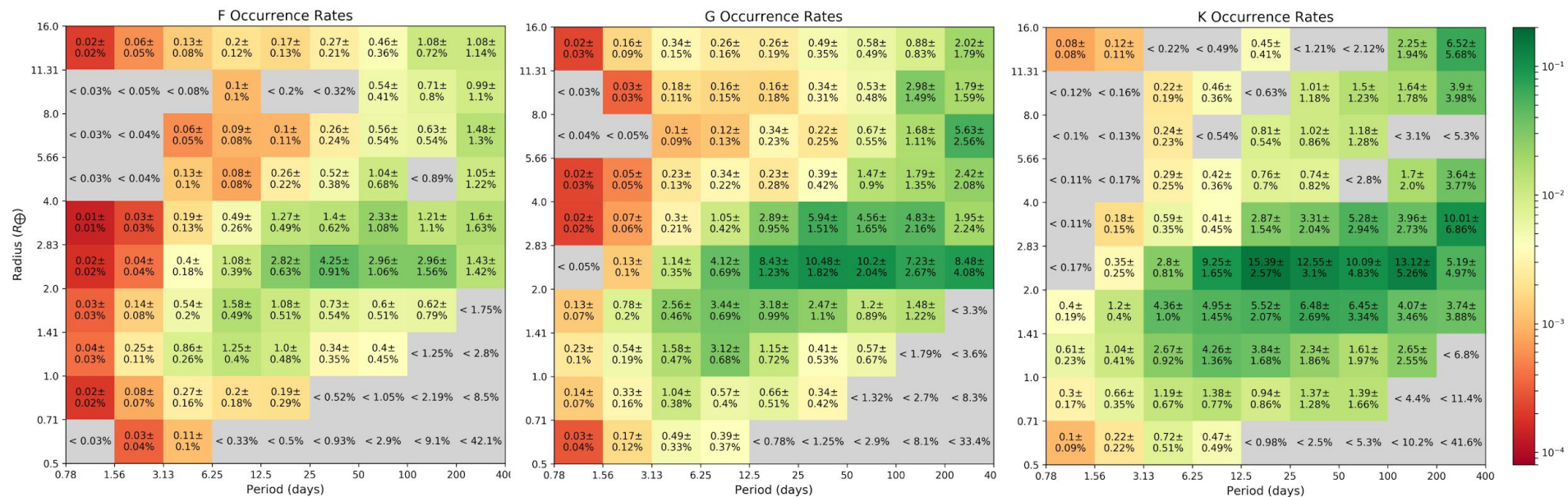

Proč některé planety neobíhají po drahách koplanárních s rovníkem hvězdy?

Sluneční soustava vs exoplanetární soustavy

Kunimoto&Matthews 2020, AJ, 159, 248 - statistické modely na základě dat z Kepleru

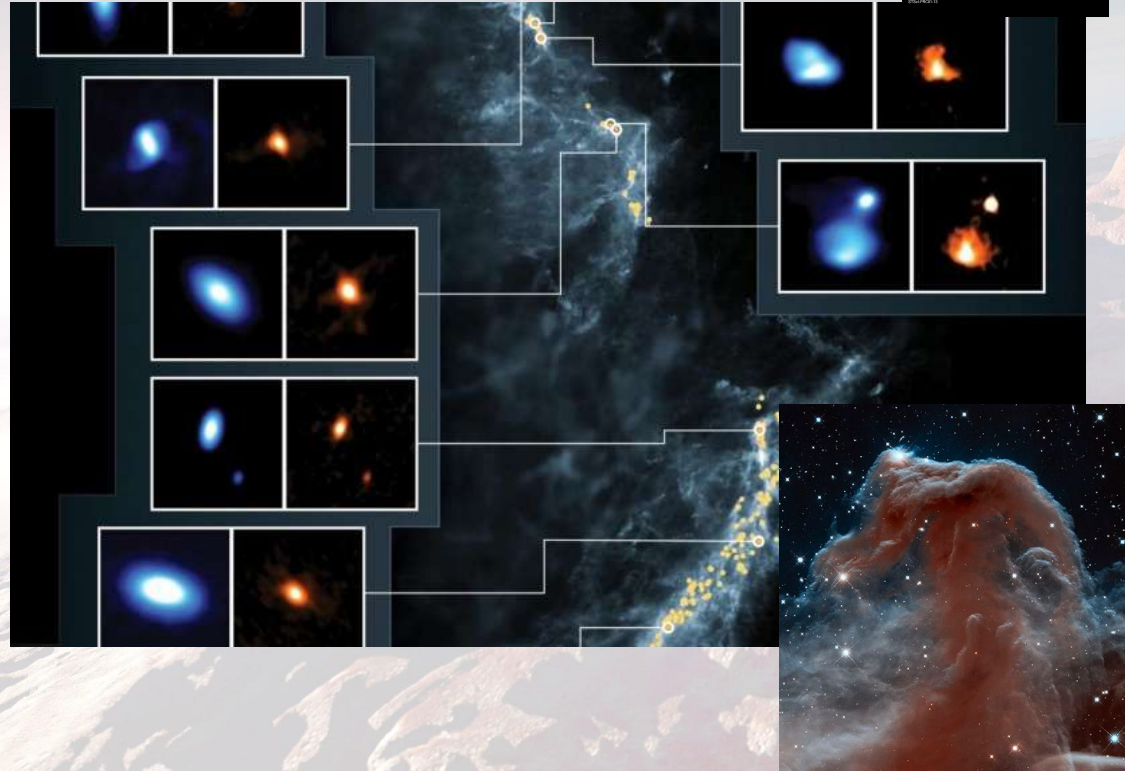
Současné statistiky naznačují, že většina planet je větších než Země a obíhají po drahách s periodami mezi 10 a 400 dny

Otázky k řešení

- Proč je uspořádání planet Sluneční soustavy (SS) jaké je?
- Je skutečně SS výjimečná ve srovnání s ostatními soustavami?
- Proč jsou takové rozdíly mezi planetami?
- Proč je rozdílné chemické složení planet SS i jejich stavba?
- Proč se obří plynné planety SS nacházejí dále než terestrické planety?
- Proč jsou dráhy velkých těles SS téměř kruhové?
- Proč obíhají všechna tělesa SS zhruba ve stejné rovině?
- Proč planety obíhají ve stejném smyslu?
- Proč jsou rotační osy některých planet SS skloněny a jiných ne?
- Jak vznikají horcí Jupiteri a proč je nemáme ve SS?
- Proč nejsou žádné planety uvnitř Merkurovy dráhy?
- Co definuje horní mez hmotnosti konkrétní planety?
- Proč nejsou známy planety větší a hmotnější než Země v určité vzdálenosti od mateřské hvězdy?
- Proč je více planet u hvězd s vyšší metalicitou?
- Jak moc ovlivňují naše metody naše výsledky?

Kolaps mezihvězdného mračna

- Hvězdy vznikají v obřích molekulových mračnách

Kolaps mezihvězdného mračna

- Hvězdy vznikají v obřích molekulových mračnách

$$2K + U = 0$$

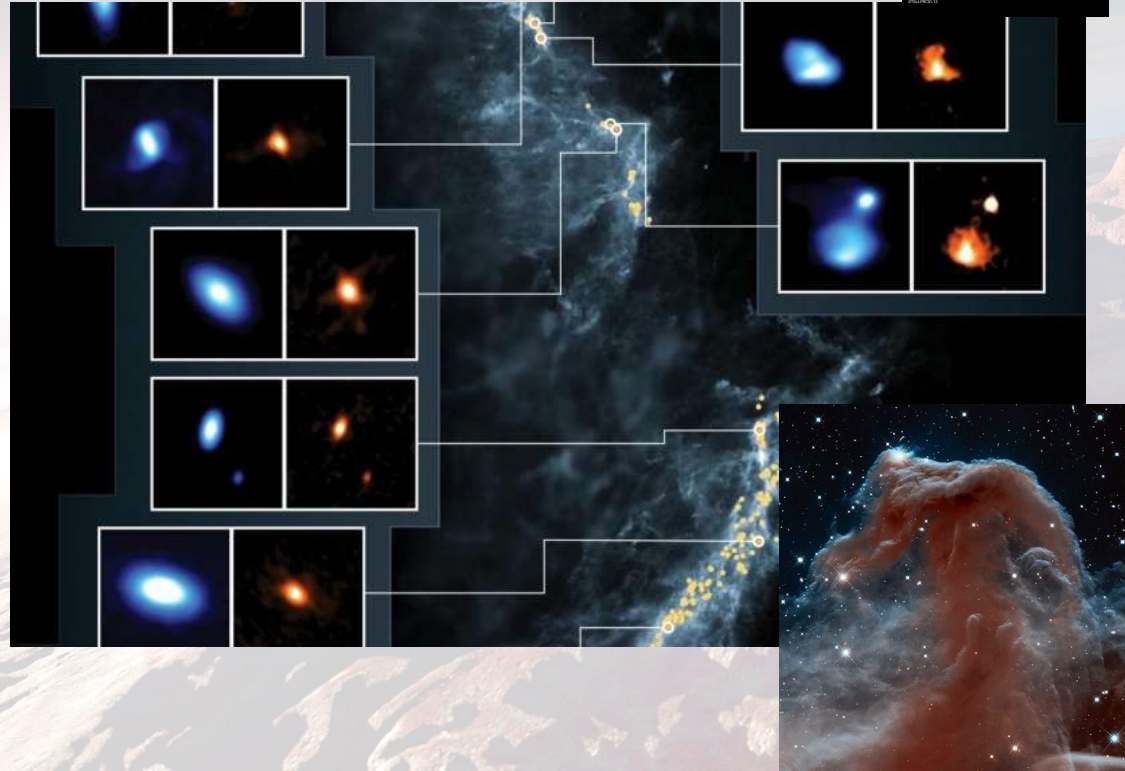
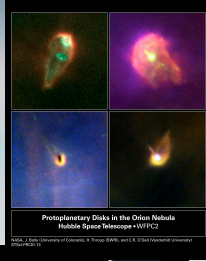
$$U \sim -\frac{3}{5} \frac{GM^2}{R} \quad K = \frac{3}{2} NkT = \frac{3}{2} \frac{M}{\bar{m}} kT$$

$$M > \left(\frac{5kT}{G\bar{m}} \right)^{3/2} \left(\frac{3}{4\pi\rho} \right)^{1/2} \equiv M_J$$

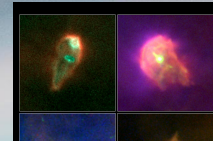
$$\rho > \frac{3}{4\pi M^2} \left(\frac{5kT}{G\bar{m}} \right)^3 \equiv \rho_J$$

Jeansovo kritérium -> Mrak začne kolabovat pouze pokud je teplota dostatečně nízká a hustota vysoká.

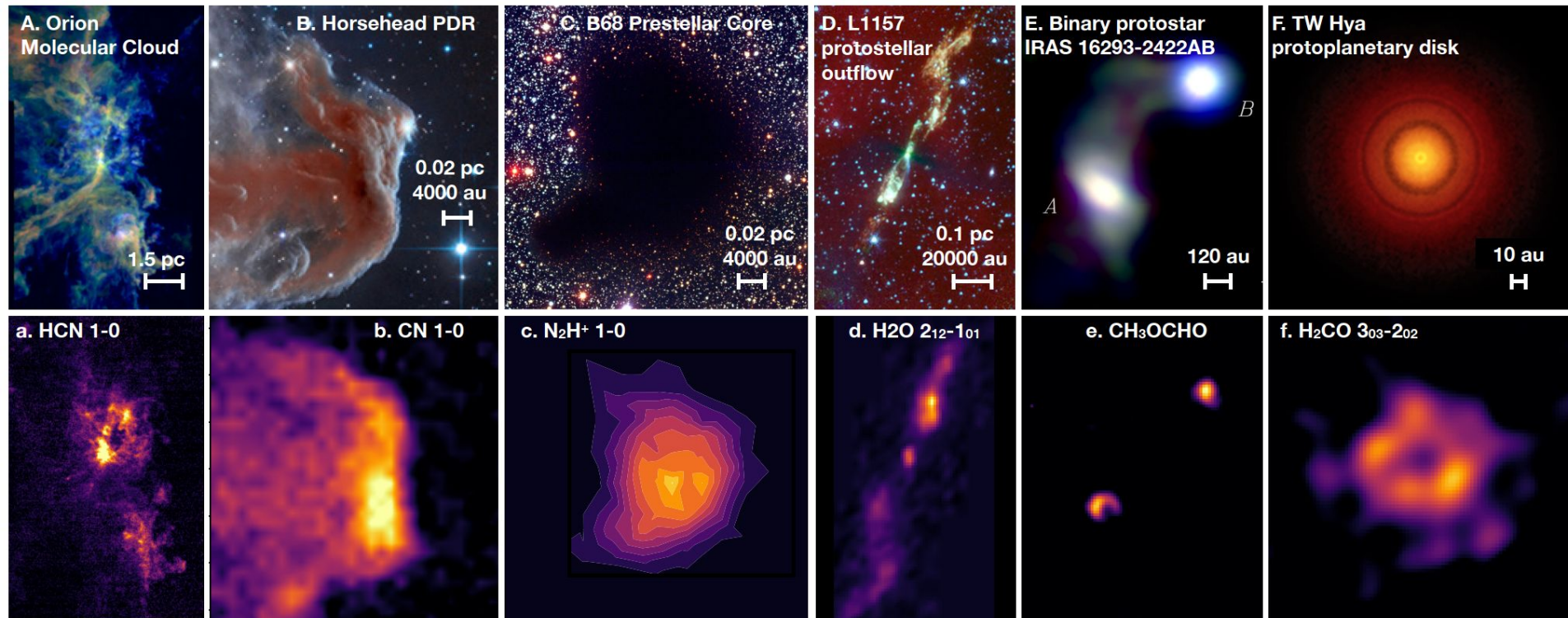
Pro $T \sim 20 \text{ K}$ a $n \sim 100 \text{ cm}^{-3}$ je $M \sim 1000 M_{\odot}$

Kolaps mezihvězdného mračka

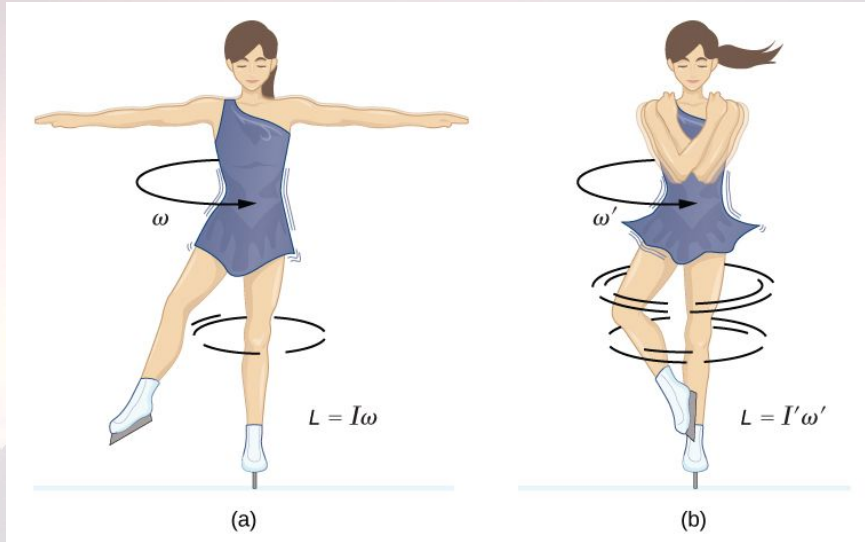

- Hvězdy vznikají v obřích molekulových mračkách

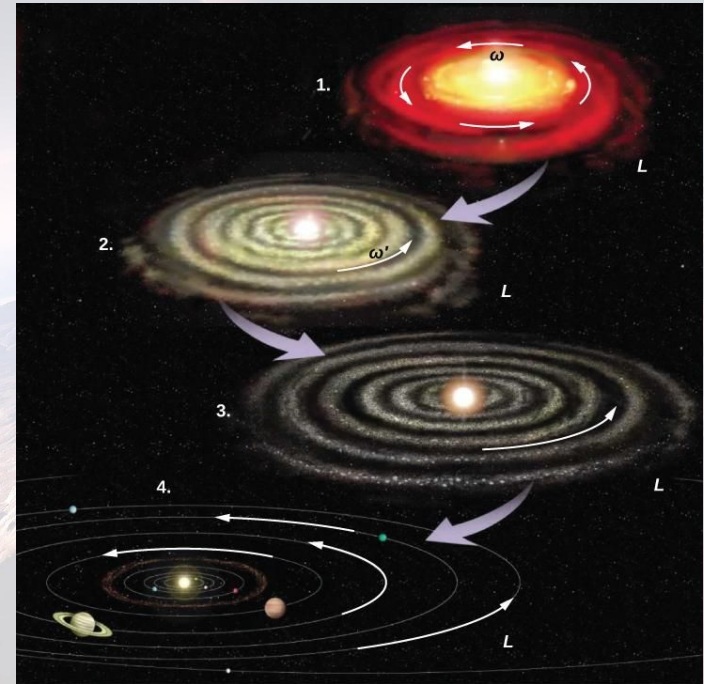

Kolaps mezihvězdného mračka

- Do centrálních oblastí padá volným pádem hmota, oblast se stává neprůhlednou a zahřívá se
- Mrak se při smršťování roztáčí díky zákonu zachování momentu hybnosti -> vznik disku, zpomalení přísunu hmoty do centrálních oblastí

$$\mathbf{L}_i \equiv \mathbf{r}_i \times m_i \mathbf{v}_i$$

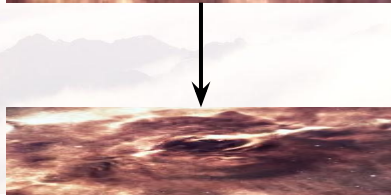

Kolaps mezihvězdného mračna

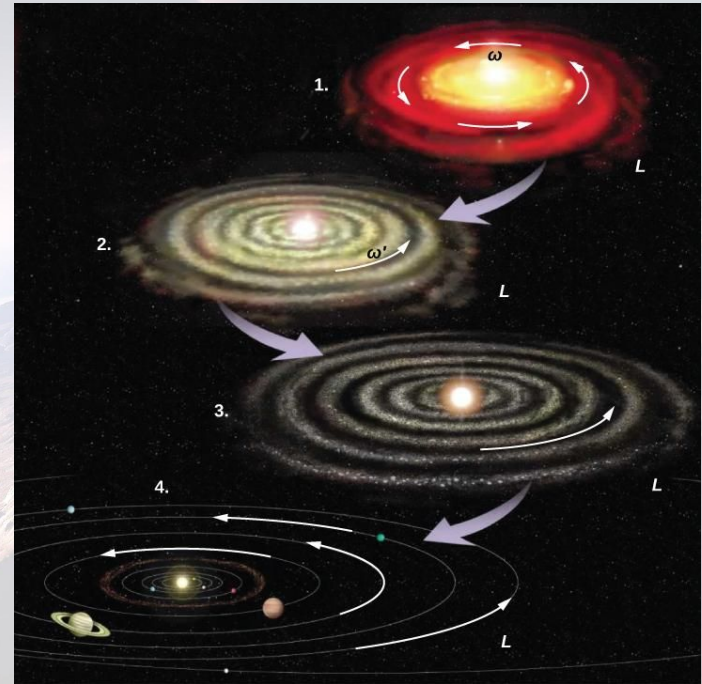
- Do centrálních oblastí padá volným pádem hmota, oblast se stává neprůhlednou a zahřívá se
- Mrak se při smršťování roztáčí díky zákonu zachování momentu hybnosti -> vznik disku, zpomalení přísunu hmoty do centrálních oblastí

Složka síly
směřující k
rovině oběhu
-> materiál se
sdružuje v disku

$$\mathbf{L}_i \equiv \mathbf{r}_i \times m_i \mathbf{v}_i$$

PROTOPLANETARY DISKS

HD 163296

WARNING: OBJECTS NOT TO SCALE

HL TAURI

HD 169142

RX J1615

HD 135344B

AS 209

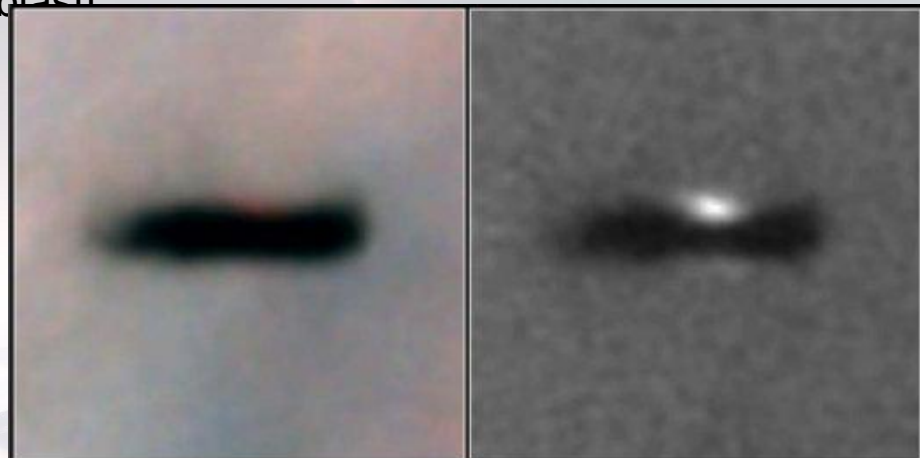
TW HYDRAE

ELIAS 2-27

Specimens exhibiting rings, gaps, & spirals

hvězdného mračka

dem hmota, oblast se stává neprůhlednou a zahřívá se
konu zachování momentu hybnosti -> vznik disku,
n oblastí

Edge-On Protoplanetary Disk
Orion Nebula

HST · WFPC2

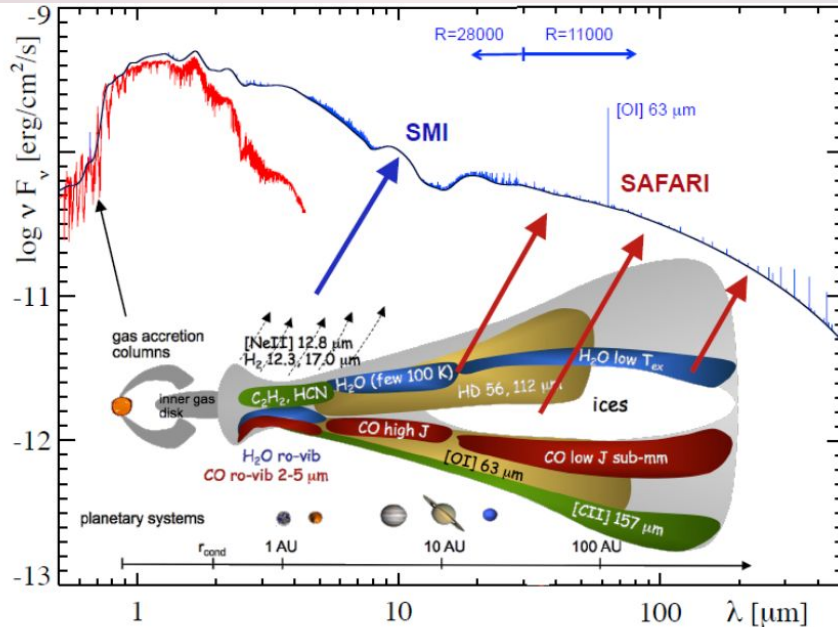
PRC95-45c · ST ScI OPO · November 20, 1995

M. J. McCaughrean (MPIA), C. R. O'Dell (Rice University), NASA

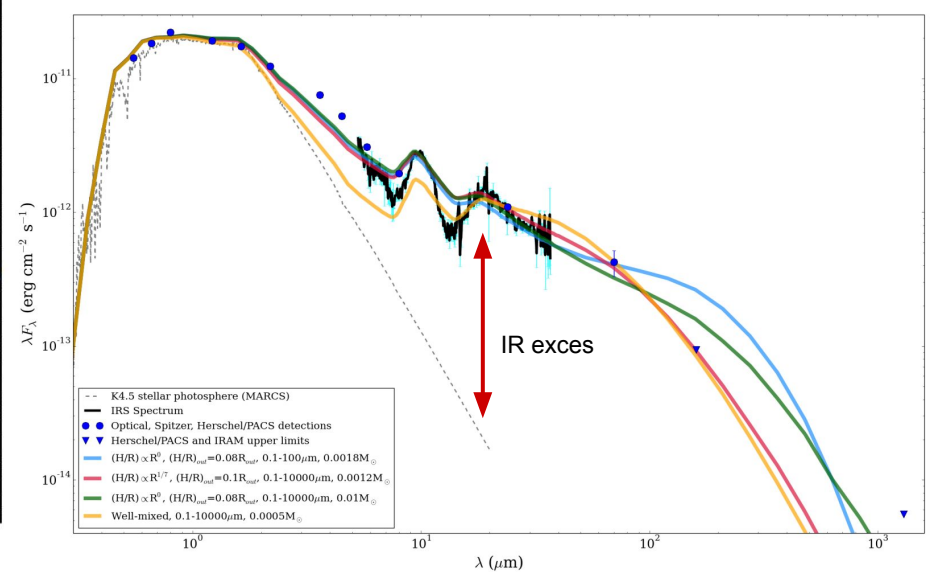
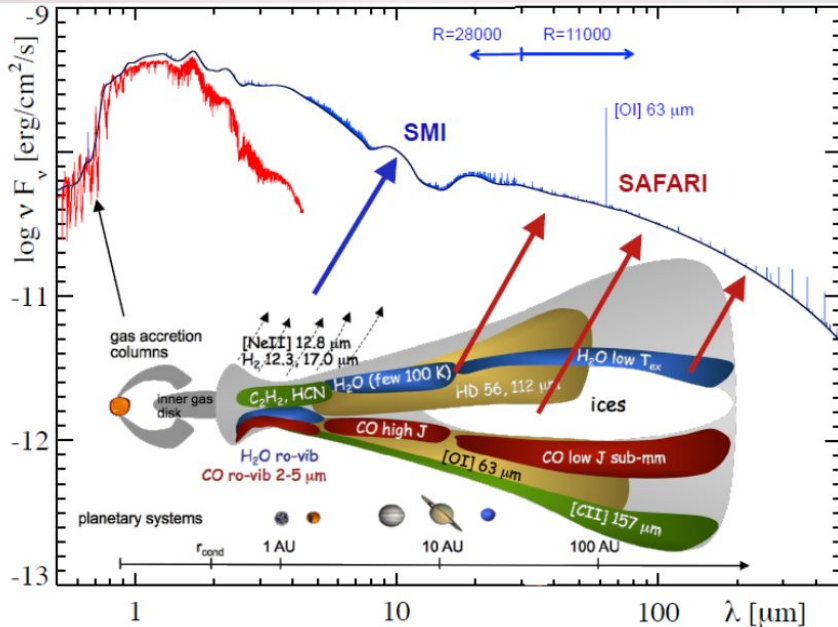
Vznik planet

- Do hry vstupují gravitace, odstředivé síly, gradient tlaku, magnetická pole, viskozita materiálu, později srážky a gravitační ovlivňování těles navzájem, migrace.
- Na póly hvězdy padá materiál, vznikají výtrysky z disku ve směru pólů, hvězda začíná zářit jako hvězda typu T Tau - infračervený exces.

Vznik planet

- Do hry vstupují gravitace, odstředivé síly, gradient tlaku, magnetická pole, viskozita materiálu, později srážky a gravitační ovlivňování těles navzájem, migrace.
- Na póly hvězdy padá materiál, vznikají výtrysky z disku ve směru pólů, hvězda začíná zářit jako hvězda typu T Tau - infračervený exces.

Vznik planet

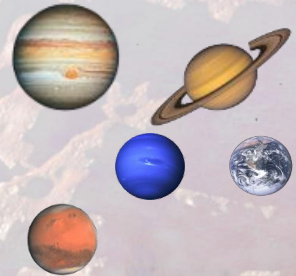
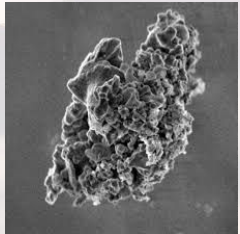
- Do hry vstupují gravitace, odstředivé síly, gradient tlaku, magnetická pole, viskozita materiálu, později srážky a gravitační ovlivňování těles navzájem, migrace.
- Na póly hvězdy padá materiál, vznikají výtrysky z disku ve směru pólů, hvězda začíná zářit jako hvězda typu T Tau - infračervený exces.
- Centrální horké oblasti jsou zbaveny lehkých sloučenin a lehkých prvků, které jsou odsunuty do okrajových částí
- Kondenzují první prachová zrnka, která se dále spojují

Vznik planet

- Do hry vstupují gravitace, odstředivé síly, gradient tlaku, magnetická pole, viskozita materiálu, později srážky a gravitační ovlivňování těles navzájem, migrace.
- Na póly hvězdy padá materiál, vznikají výtrysky z disku ve směru pólů, hvězda začíná zářit jako hvězda typu T Tau - infračervený exces.
- Centrální horké oblasti jsou zbaveny lehkých sloučenin a lehkých prvků, které jsou odsunuty do okrajových částí
- Kondenzují první prachová zrnka, která se dále spojují

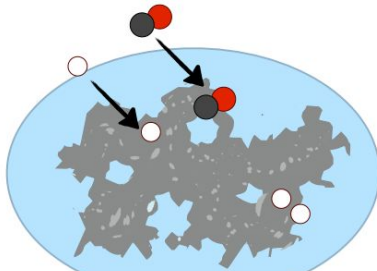

Vznik planet

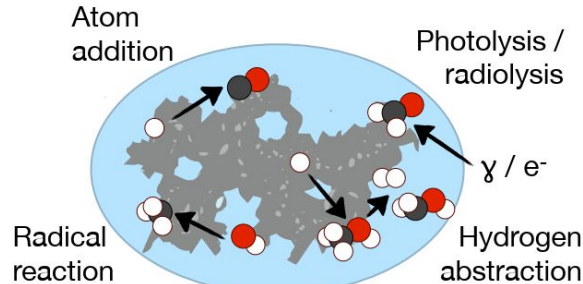
- Do hry vstupují gravitace, odstředivé síly, gradient tlaku, magnetická pole, viskozita materiálu, později srážky a gravitační ovlivňování těles navzájem, migrace.
- Na póly hvězdy padá materiál, vznikají výtrysky z disku ve směru pólů, hvězda začíná zářit jako hvězda typu T Tau - infračervený exces.
- Centrální horké oblasti jsou zbaveny lehkých sloučenin a lehkých prvků, které jsou odsunuty do okrajových částí
- Kondenzují první prachová zrnka, která se dále spojují

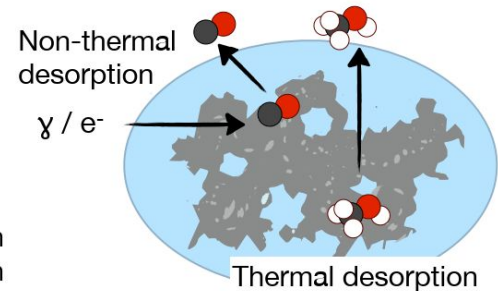
Freeze-out / adsorption

Grain surface and ice chemistry

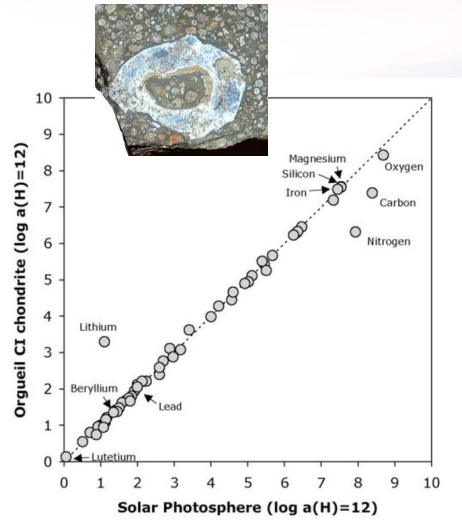
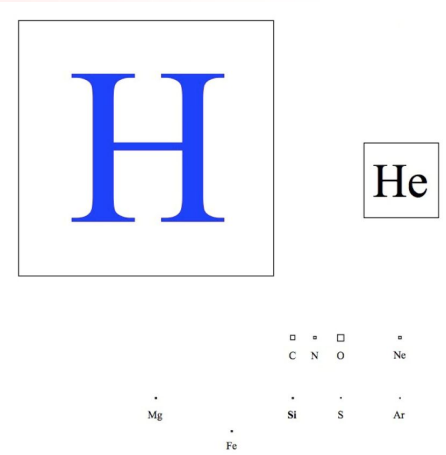

Ice sublimation / desorption

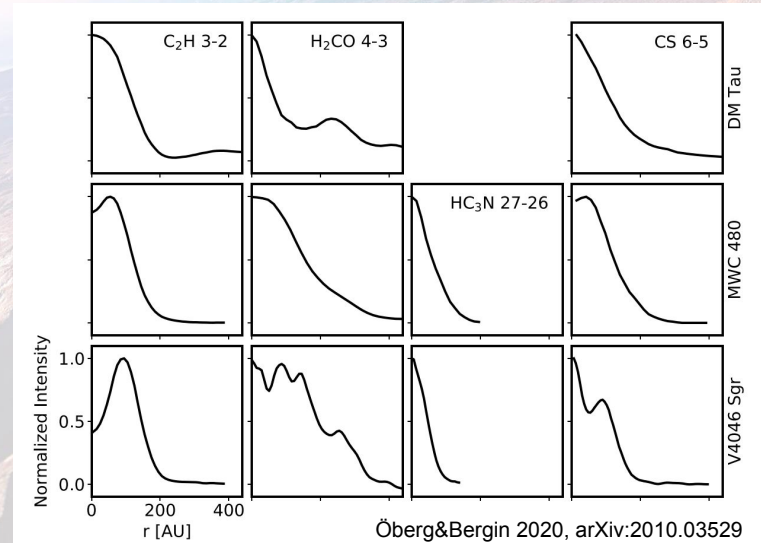

Vznik planet

- Do hry vstupují gravitace, odstředivé síly, gradient tlaku, magnetická pole, viskozita materiálu, později srážky a gravitační ovlivňování těles navzájem, migrace.
- Na póly hvězdy padá materiál, vznikají výtrysky z disku ve směru pólů, hvězda začíná zářit jako hvězda typu T Tau - infračervený exces.
- Centrální horké oblasti jsou zbaveny lehkých sloučenin a lehkých prvků, které jsou odsunuty do okrajových částí
- Kondenzují první prachová zrnka, která se dále spojují

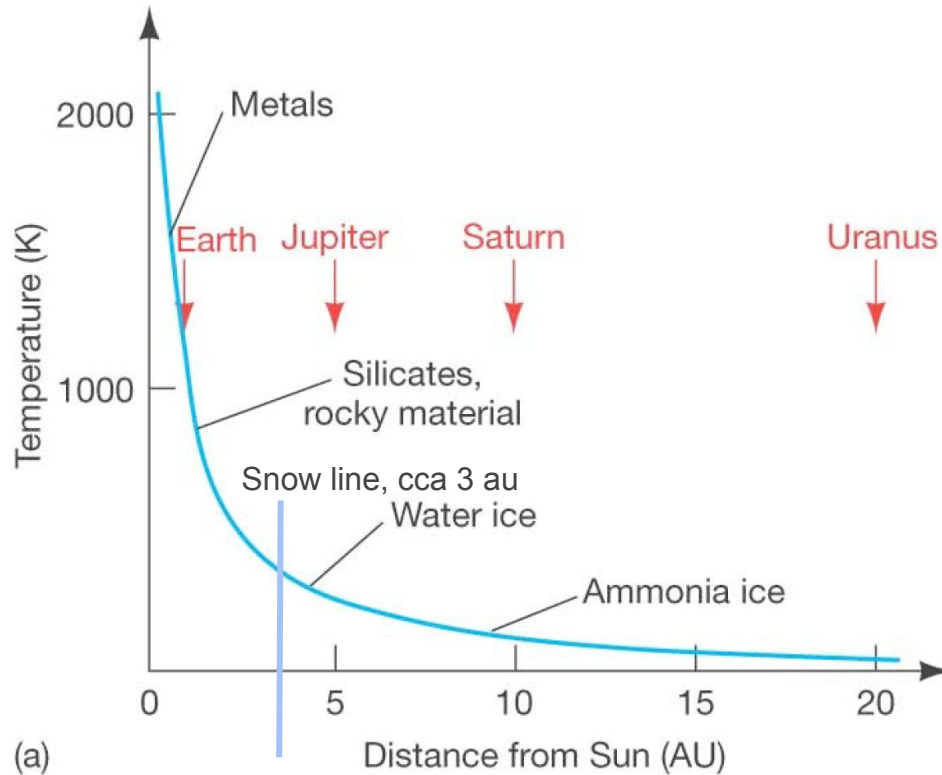
V disku i složitější molekuly

Chemické složení zárodečného mraku stejné jako složení chondritů

Vznik planet

- Do hry vstupují g
- později srážky a
- Na póly hvězdy p
- jako hvězda typu
- Centrální horké c
- do okrajových část
- Kondenzují prv

ole, viskozita materiálu,
, hvězda začíná zářit
ů, které jsou odsunuty

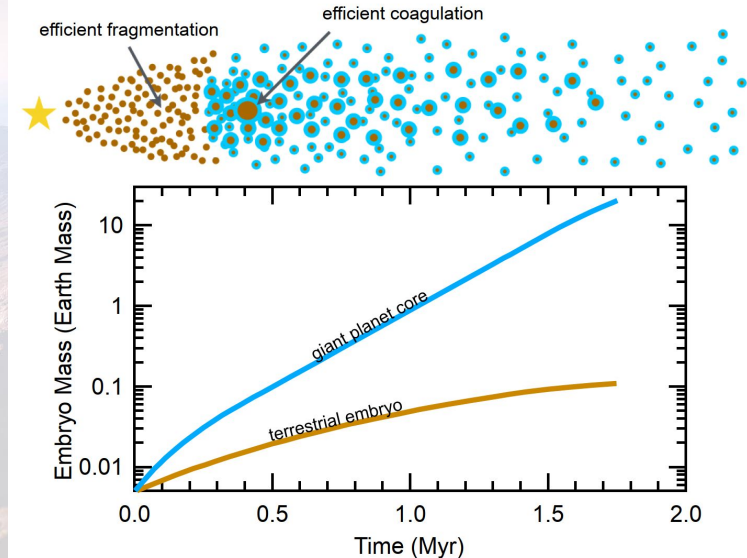
Vznik planet

- Do hry vstupují gravitace, odstředivé síly, gradient tlaku, magnetická pole, viskozita materiálu, později srážky a gravitační ovlivňování těles navzájem, migrace.
- Na póly hvězdy padá materiál, vznikají výtrysky z disku ve směru pólů, hvězda začíná zářit jako hvězda typu T Tau - infračervený exces.
- Centrální horké oblasti jsou zbaveny lehkých sloučenin a lehkých prvků, které jsou odsunuty do okrajových částí
- Kondenzují první prachová zrnka, která se dále spojují
- Terestrické planety
  - Vznik v horkých oblastech, husté prvky, malé hmotnosti planet
  - Sekundární atmosféry
  - Až 10^8 let
- Plynní obři
  - Ve vnějších oblastech, efektivnější spojování prachových zrn díky ledu, postupné nabalení okolního plynu, vznik primární atmosféry
  - cca 3×10^6 let - pak nedostatek plynu

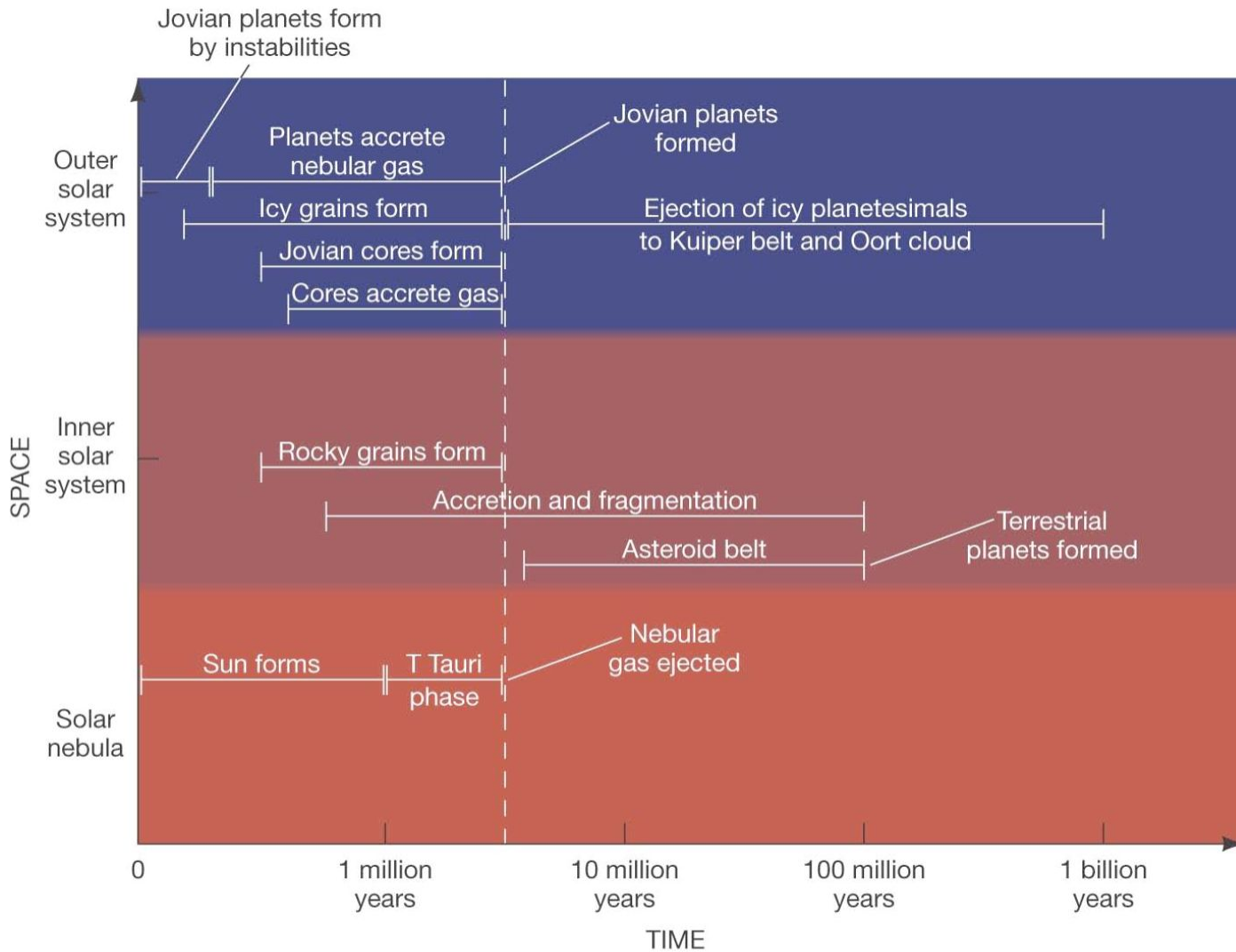
$$R_{Hill} = a \left(\frac{R_{pl}}{3R_{star}} \right)^{1/3}$$

vzdálenost

Hillova sféra - převládne gravitace planety

- Do hr...
- Na po...
- jako h...
- Centr...
- do ok...
- Kond...
- Teres...
-
-
-
-
- Plynn...
-
-
-

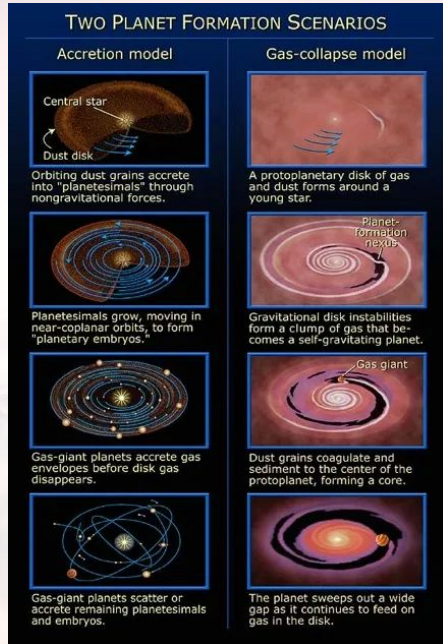

materiálu,
ná zářit
odsunuty

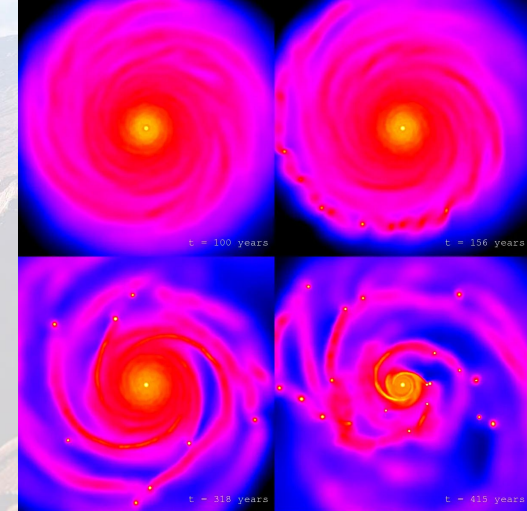
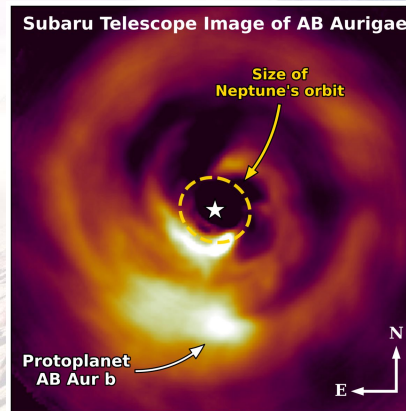

Vznik planet

- Obří planety mohou vznikat i alternativní cestou přes gravitační nestability v disku

Currie et al. 2022, NatAs, 6, 751

Vznik planet

- Obří planety mohou vznikat i alternativní cestou přes gravitační nestability v disku

Safronov-Toomreho
nestabilita:

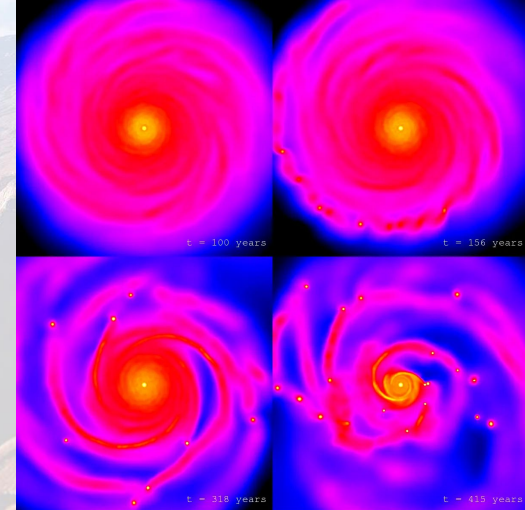
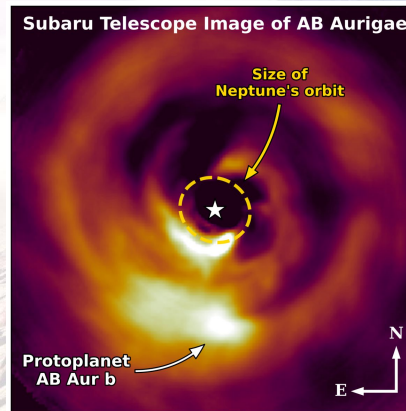
$$Q \equiv \frac{c_s \Omega}{\pi G \Sigma} > Q_{\text{crit}} \simeq 1$$

Pro vzdálenost 10 au: $c_s \sim 0.5 \text{ km/s}$.
Pro $Q \sim 1$ je $\Sigma \sim 1500 \text{ g/cm}^2$, hustota
materiálu je ale jen $\Sigma \sim 54 \text{ g/cm}^2$

Tento proces může fungovat jen ve velmi hmotných a hustých discích

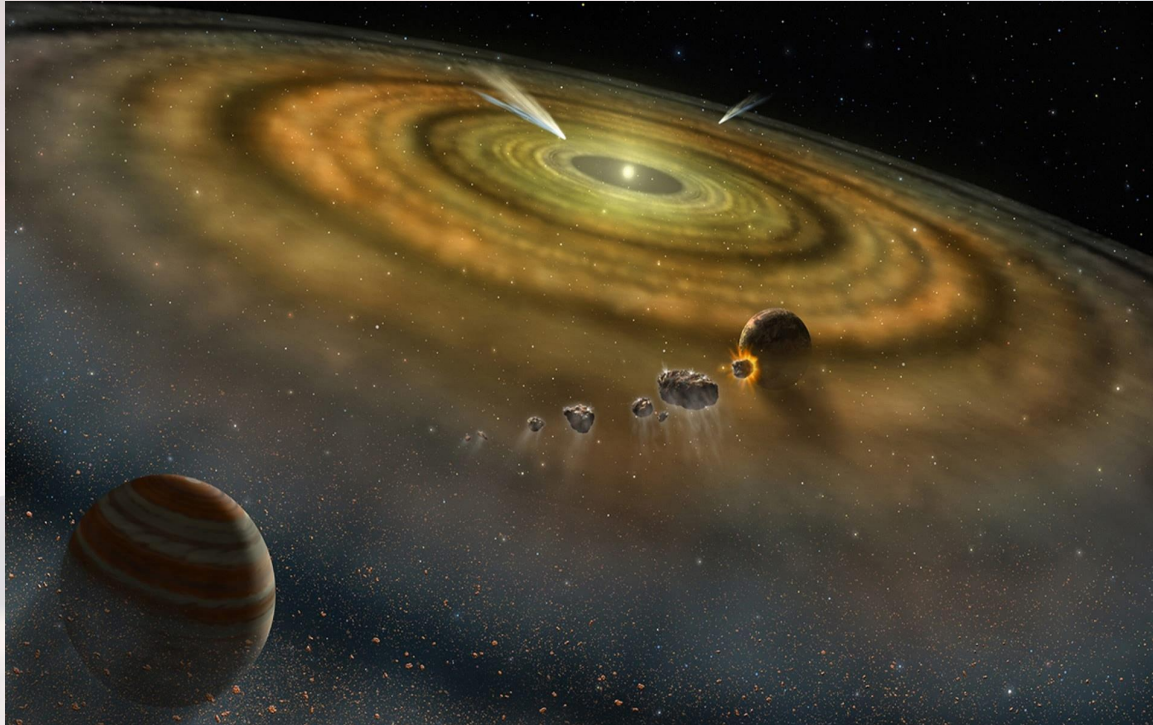
Currie et al. 2022, NatAs, 6, 751

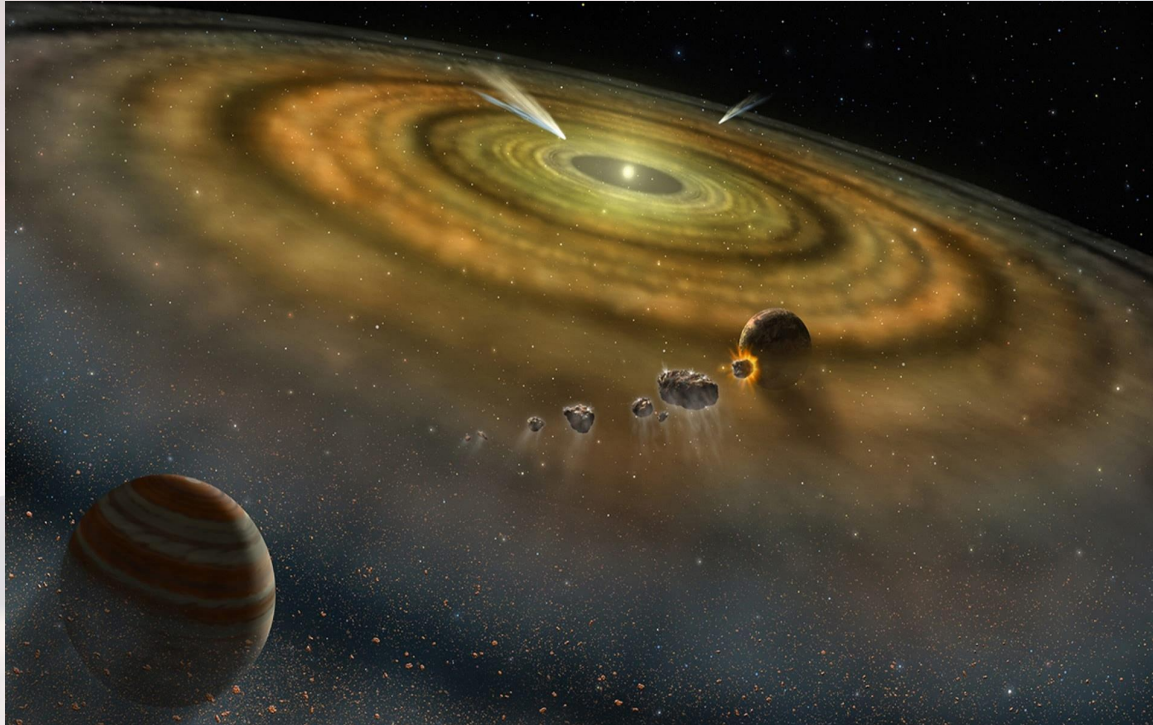
Vývoj soustav

- Vlivem tření dochází k migraci planetesimál směrem k centru soustavy

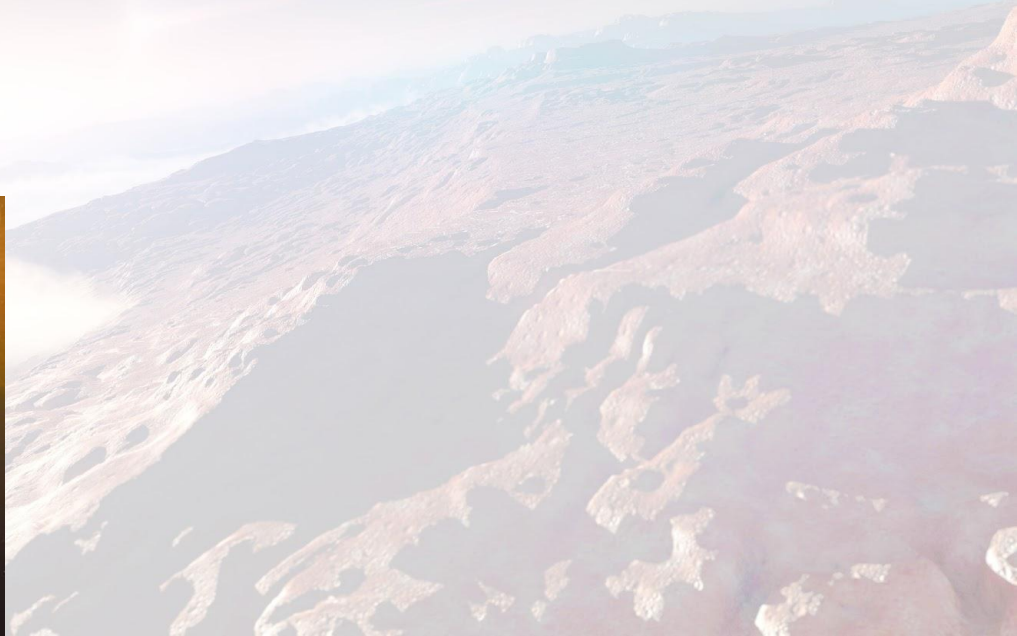
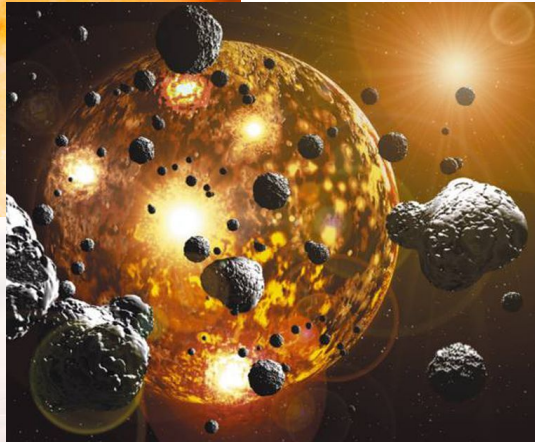
Vývoj soustav

- Vlivem tření dochází k migraci planetesimál směrem k centru soustavy
- Srážky mohou vést k destrukci či vychylování těles - různý sklon rotačních os planet a jejich oběžných drah, vznik Měsíce

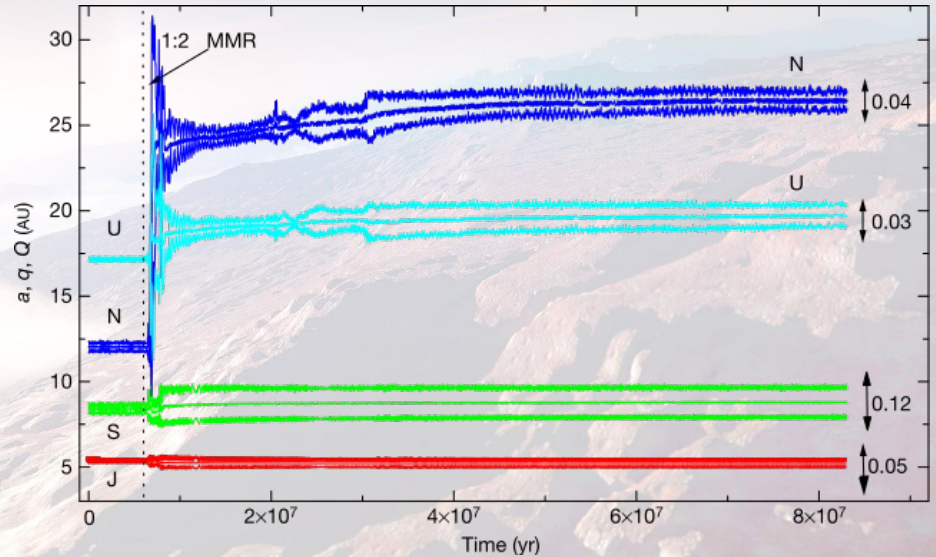
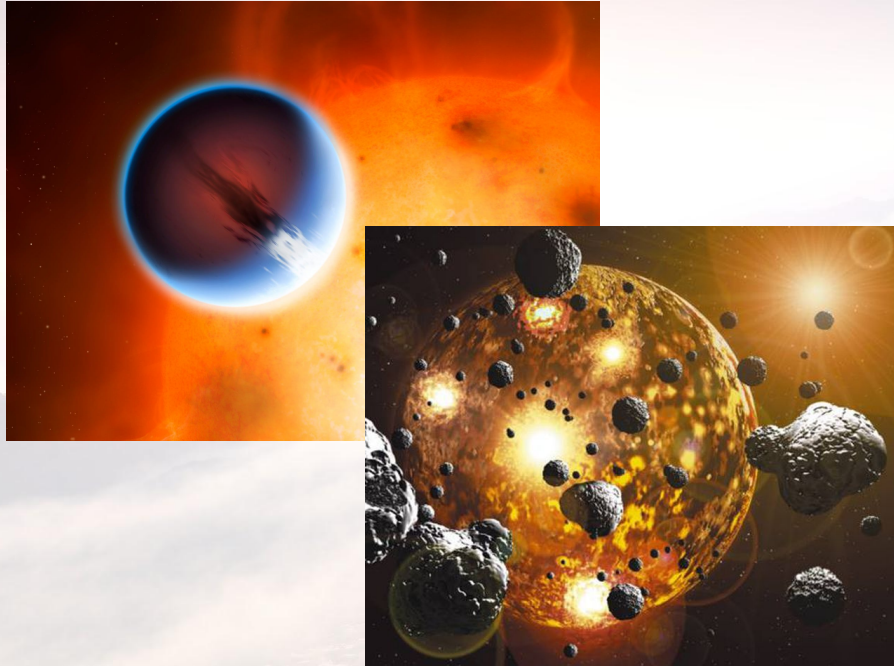
Vývoj soustav

- Vlivem tření dochází k migraci planetesimál směrem k centru soustavy
- Srážky mohou vést k destrukci či vychylování těles - různý sklon rotačních os planet a jejich oběžných drah, vznik Měsíce
- Gravitační ovlivňování může vést k migraci planet (horcí Jupiteri, prohození drah Uran-Neptun), zachycování těles (měsíce), velkému bombardování

Vývoj soustav

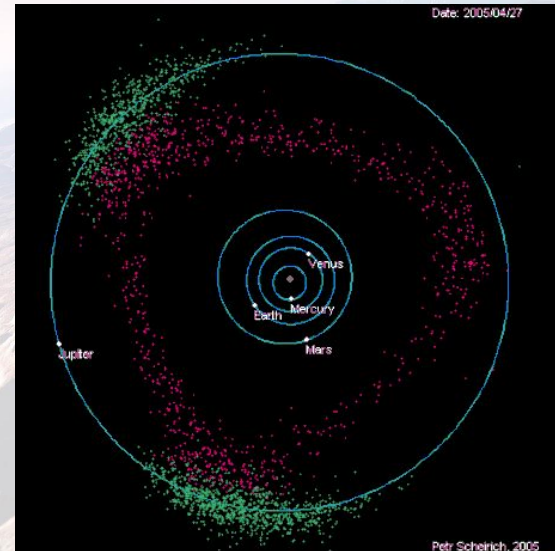
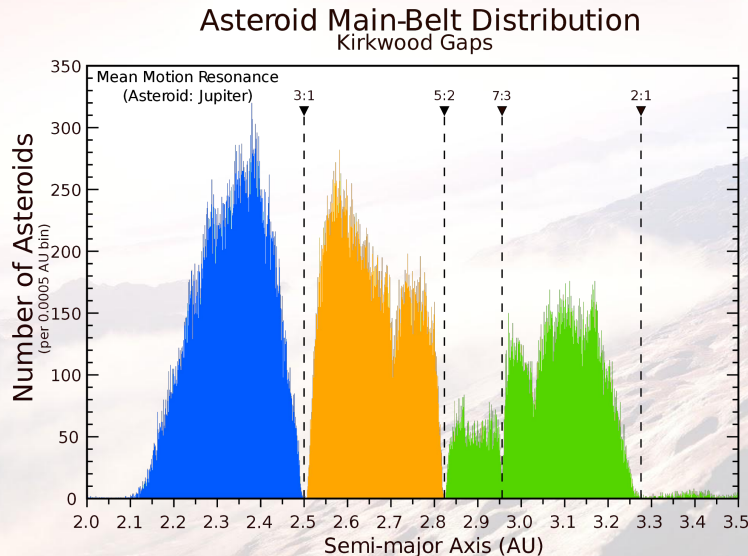
- Vlivem tření dochází k migraci planetesimál směrem k centru soustavy
- Srážky mohou vést k destrukci či vychylování těles - různý sklon rotačních os planet a jejich oběžných drah, vznik Měsíce
- Gravitační ovlivňování může vést k migraci planet (horkí Jupiteri, prohození drah Uran-Neptun), zachycování těles (měsíce), velkému bombardování

Tsiganis et al. 2005, Nature, 435, 26

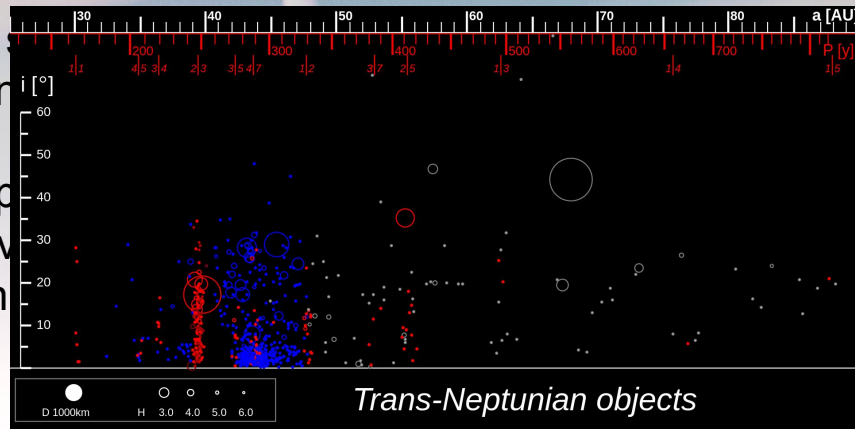
Vývoj soustav

- Vlivem tření dochází k migraci planetesimál směrem k centru soustavy
- Srážky mohou vést k destrukci či vychylování těles - různý sklon rotačních os planet a jejich oběžných drah, vznik Měsíce
- Gravitační ovlivňování může vést k migraci planet (hročí Jupiteri, prohození drah Uran-Neptun), zachycování těles (měsíce), velkému bombardování
- Rezonance mohou vést k migraci či uzamknutí těles na určitých drahách (pás asteroidů, Trojané)

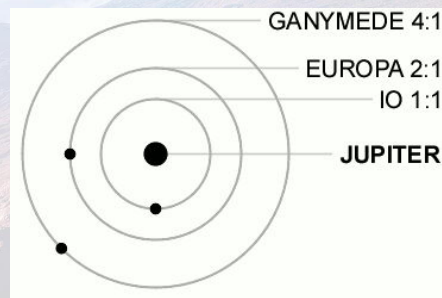
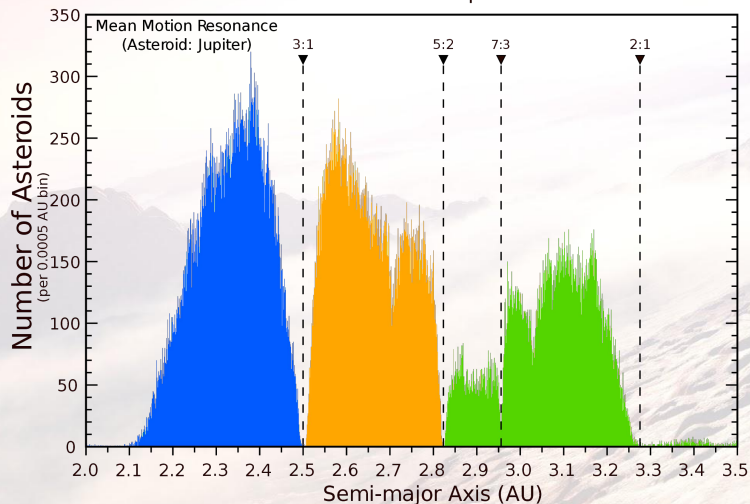

Vývoj soustav

- Vlivem tření dochází k migraci planetesimál
- Srážky mohou vést k destrukci či vychylování oběžných drah, vznik Měsíce
- Gravitační ovlivňování může vést k migraci planet (Uran-Neptun), zachycování těles (měsíce), v
- Rezonance mohou vést k migraci či uzamknutí (Trojané)

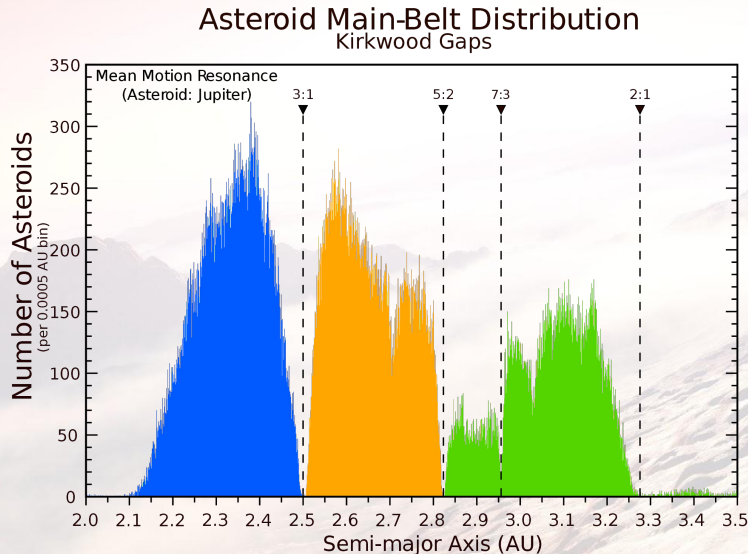
Asteroid Main-Belt Distribution
Kirkwood Gaps

Proč jsou některé dráhy stabilní a jiné ne?

Vývoj soustav

- Vlivem tření dochází k migraci planetesimál směrem k centru soustavy
- Srážky mohou vést k destrukci či vychylování těles - různý sklon rotačních os planet a jejich oběžných drah, vznik Měsíce
- Gravitační ovlivňování může vést k migraci planet (horcí Jupiteri, prohození drah Uran-Neptun), zachycování těles (měsíce), velkému bombardování
- Rezonance mohou vést k migraci či uzamknutí těles na určitých drahách (pás asteroidů, Trojané)

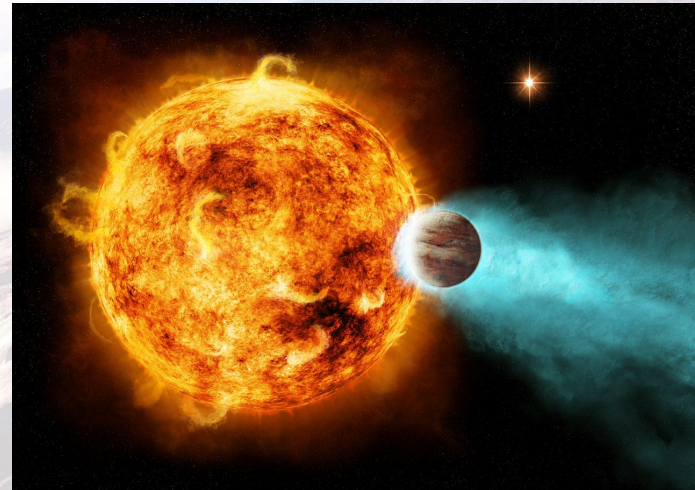
Co hraje roli:

- Kompaktnost systému
- Excentricita dráhy
- Velikost přiblížení
- Blízkost rezonance s jiným tělesem

Proč jsou některé dráhy stabilní a jiné ne?

Vývoj soustav

- Vlivem tření dochází k migraci planetesimál směrem k centru soustavy
- Srážky mohou vést k destrukci či vychylování těles - různý sklon rotačních os planet a jejich oběžných drah, vznik Měsíce
- Gravitační ovlivňování může vést k migraci planet (horcí Jupiteri, prohození drah Uran-Neptun), zachycování těles (měsíce), velkému bombardování
- Rezonance mohou vést k migraci či uzamknutí těles na určitých drahách (pás asteroidů, Trojané)
- Blízké hvězdy mohou odfouknout atmosféry planet (např. HD 209458 b)

Otázky k řešení

- Proč je uspořádání planet Sluneční soustavy (SS) jaké je?
- Je skutečně SS výjimečná ve srovnání s ostatními soustavami?
- Proč jsou takové rozdíly mezi planetami?
- Proč je rozdílné chemické složení planet SS i jejich stavba?
- Proč se obří plynné planety SS nacházejí dále než terestrické planety?
- Proč jsou dráhy velkých těles SS téměř kruhové?
- Proč obíhají všechna tělesa SS zhruba ve stejné rovině?
- Proč planety obíhají ve stejném smyslu?
- Proč jsou rotační osy některých planet SS skloněny a jiných ne?
- Jak vznikají horcí Jupiteri a proč je nemáme ve SS?
- Proč nejsou žádné planety uvnitř Merkurovy dráhy?
- Co definuje horní mez hmotnosti konkrétní planety?
- Proč nejsou známy planety větší a hmotnější než Země v určité vzdálenosti od mateřské hvězdy?
- Proč je více planet u hvězd s vyšší metalicitou?
- Jak moc ovlivňují naše metody naše výsledky?

Otázky k řešení

- Proč je uspořádání planet Sluneční soustavy (SS) jaké je?
- Je skutečně SS výjimečná ve srovnání s ostatními soustavami?
- Proč jsou takové rozdíly mezi planetami?
- Proč je rozdílné chemické složení planet SS i jejich stavba?
- Proč se obří plynné planety SS nacházejí dále než terestrické planety?
- Proč jsou dráhy velkých těles SS téměř kruhové?
- Proč obíhají všechna tělesa SS zhruba ve stejné rovině?
- Proč planety obíhají ve stejném smyslu?
- Proč jsou rotační osy některých planet SS skloněny a jiných ne?
- Jak vznikají horcí Jupiteri a proč je nemáme ve SS?
- Proč nejsou žádné planety uvnitř Merkurovy dráhy?
- Co definuje horní mez hmotnosti konkrétní planety?
- Proč nejsou známy planety větší a hmotnější než Země v určité vzdálenosti od mateřské hvězdy?
- Proč je více planet u hvězd s vyšší metalicitou?
- Jak moc ovlivňují naše metody naše výsledky?